

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ağustos 2022

Son Güncelleme Tarihi: 08.09.2022

Not: Sunumda yer verilen veri, görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup sadece bilgi amaçlıdır.

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER.....	3
B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM.....	21
C- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	28
1) MAL TİCARETİ.....	29
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ.....	41
D- YATIRIM ORTAMI	52
E- SERBEST BÖLGELER.....	58
F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU ve ÇOK TARAFLI TİCARET	64

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

A-MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

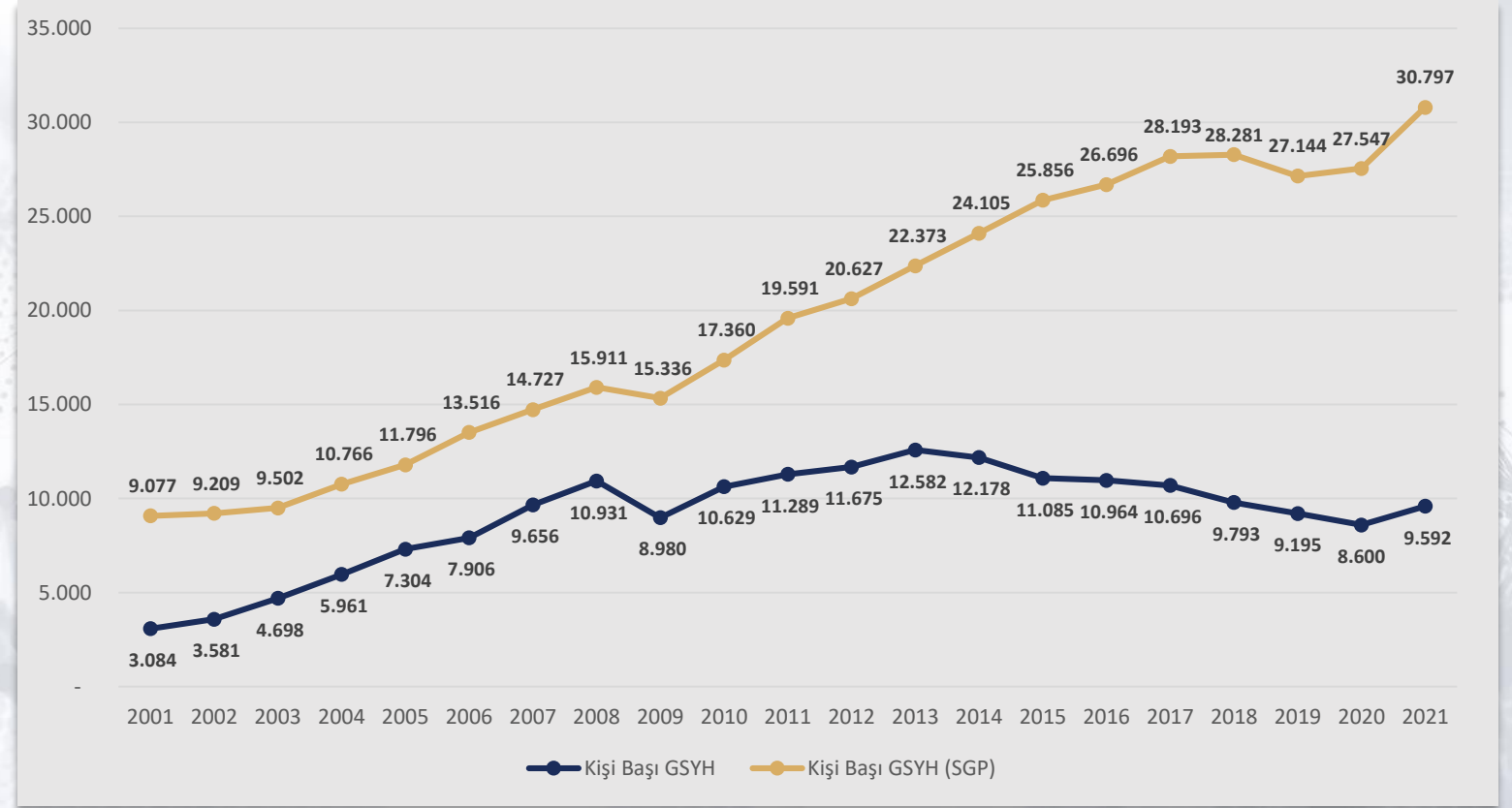
Temel Ekonomik Göstergeler

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYH ARTIŞI, 2009 Fiyatlarıyla, %	6,9	8,4	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9	1,9	11,4
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	171	1.168	2.351	2.627	3.134	3.759	4.312	5.048	7.249
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar \$	273	777,5	867	869	859	797	759,3	717,1	807,1
NÜFUS, Bin Kişi	64.269	73.142	78.218	79.278	80.313	81.407	82.579	83.385	84.147
KİŞİ BAŞINA GSYH, Cari Fiyatlarla, \$	4.249	10.629	11.085	10.964	10.696	9.793	9.195	8.600	9.592
İHRACAT (GTS, F.O.B.), Milyon \$	-	-	151	149,2	164,5	177,2	180,8	169,6	225,3
İHRACAT(GTS)/GSYH,%	-	-	17,4	17,2	19,1	22,2	23,8	23,7	28,1
İTHALAT (GTS, C.I.F.), Milyon \$	-	-	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4
İTHALAT(GTS)/GSYH, %	-	-	24,6	23,3	27,8	29,0	27,7	30,6	33,8
İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI (% GTS)	-	-	70,7	73,8	68,9	76,6	86	77,3	83
SEYAHAT GELİRLERİ, Milyar \$	7,6	22,6	26,6	18,7	22,5	25,2	29,8	10,2	20,8
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR (GİRİŞ), Milyar \$	1	9,1	19,3	13,8	11	12,5	9,6	7,8	14,1
CARI İŞLEMLER DENGESİ/GSYH, %	-3,6	-5,7	-3,2	-3,1	-4,8	-2,7	0,7	-5,0	-1,9
İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI, %		46,5	51,3	52	52,8	53,2	53	49,3	51,4
İŞSİZLİK ORANI, %		11,1	10,3	10,9	10,9	11	13,7	13,2	12
İSTİHDAM ORANI, %		41,3	46	46,3	47,1	47,4	45,7	42,8	45,2
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)		8,6	7,7	7,8	11,1	16,3	15,2	12,28	19,6

- Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2021 yılında, 2002 yılına göre yaklaşık 2,6 katına çıkarak 3.608 dolardan 9.592 dolara yükselmiştir.
- Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) göre, 2021'de kişi başı GSYH, 30.797 dolar olmuştur.

Kişi Başı Düşen GSYH, ABD Doları

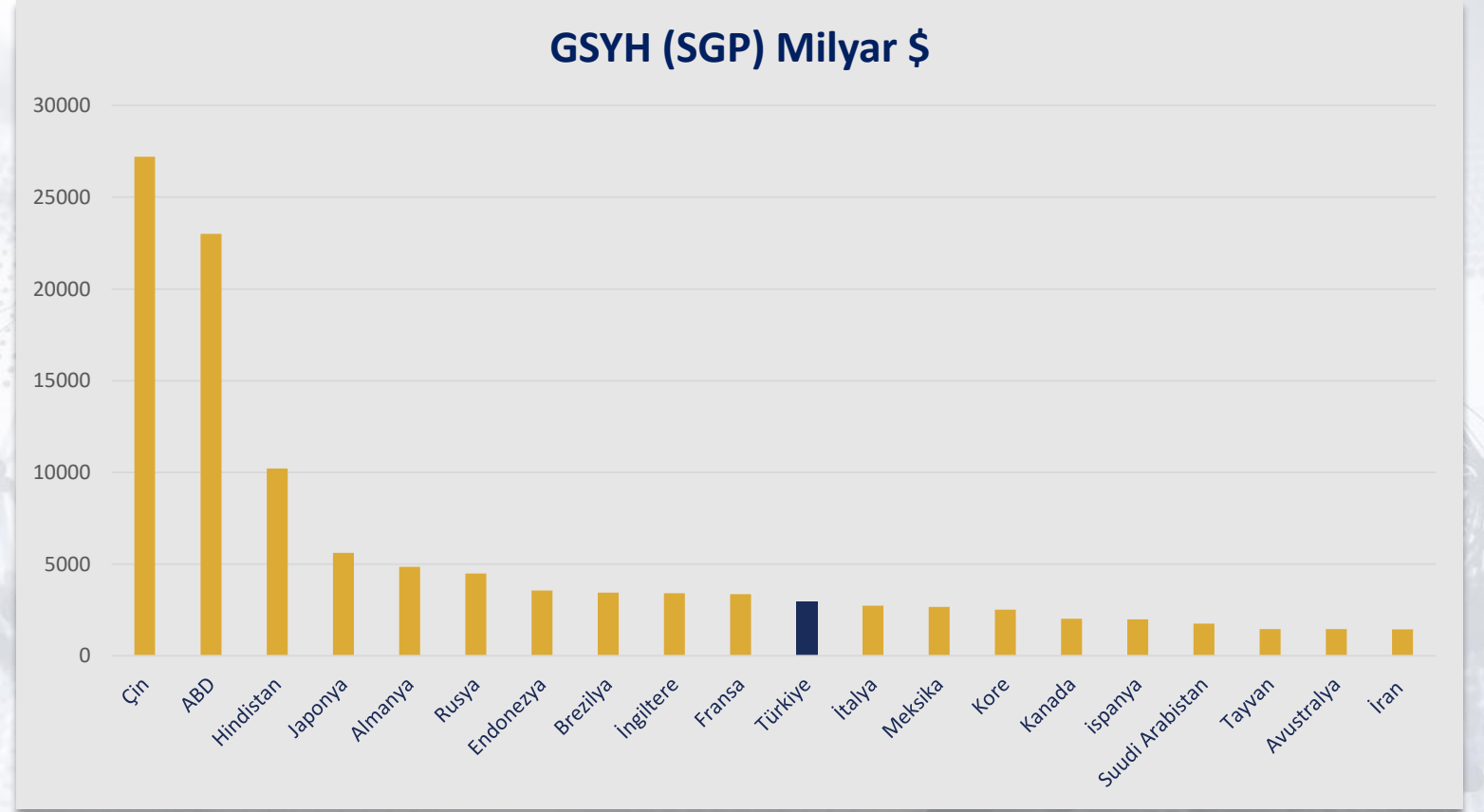

Kaynak: TÜİK

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi (Satın Alma Gücü Paritesine (SGP) Göre GSYH)

- 2021 yılı itibarıyla satın alma gücü paritesine (SGP) göre GSYH sıralamasında Türkiye, Dünya'nın 11. Avrupa'nın 4. büyük ekonomisidir.

Kaynak: IMF

- Türkiye ekonomisi 2021 yılında %11,4 oranında büyümüştür.

Başlıca Bölgeler ve Ülkeler İtibarıyla GSYH Değişimleri (%) (2021)

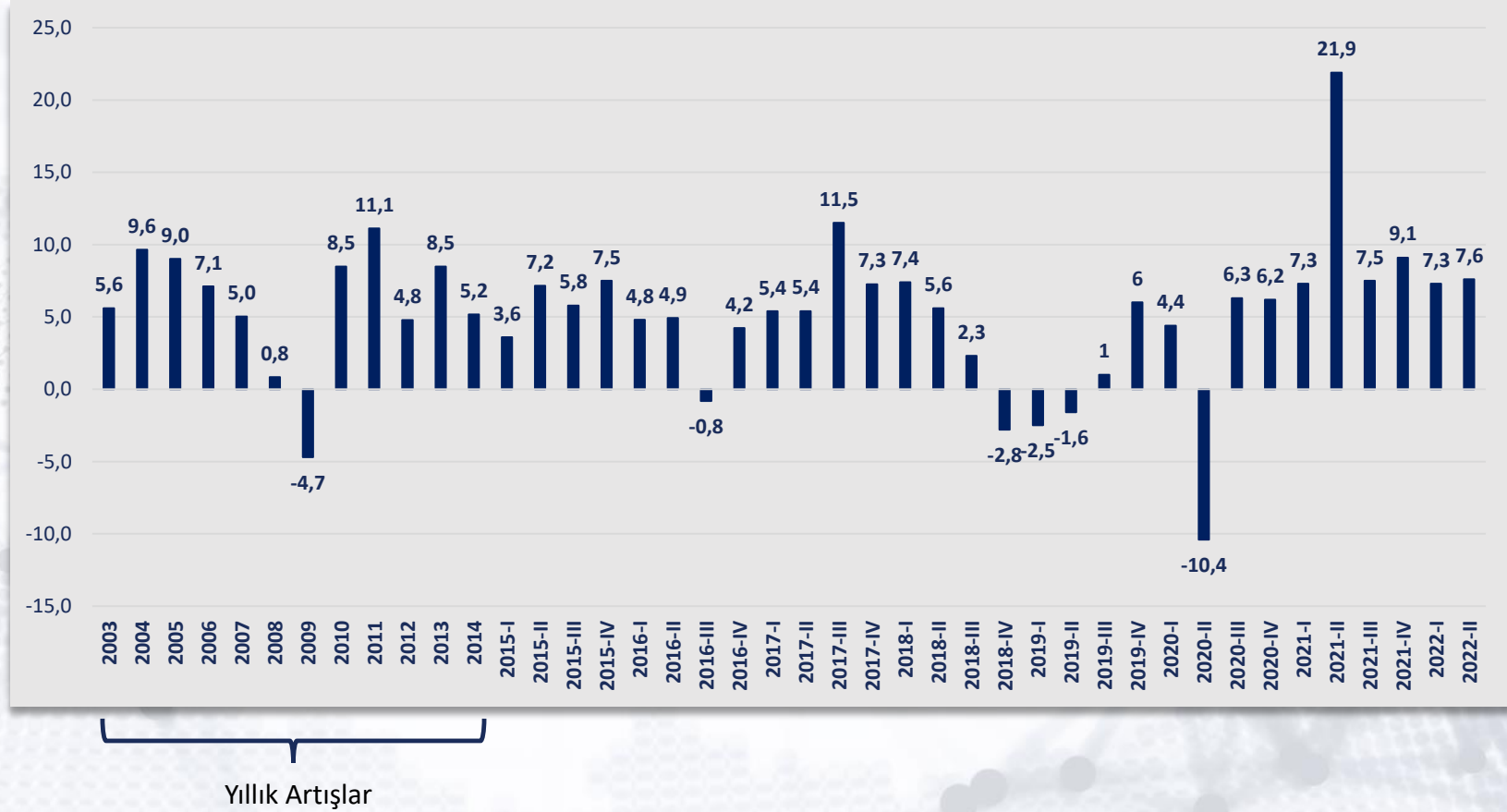

Kaynak: IHS Markit, Bureau of Economic Analysis

- Türkiye ekonomisi 2022 yılının ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %7,6 oranında büyümüştür.
- 2003-2021 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,5 oranında büyüme kaydedilmiştir.

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

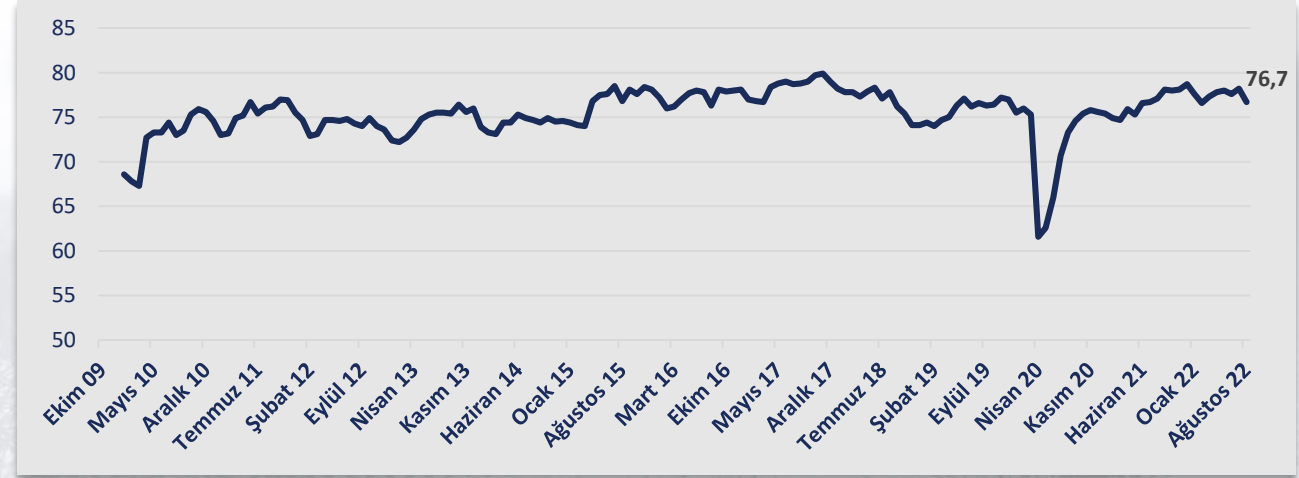

➤ 2022 yılı Ağustos ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı; yıllık bazda 1,0 puan artış, aylık bazda ise 1,5 puan azalışla %76,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

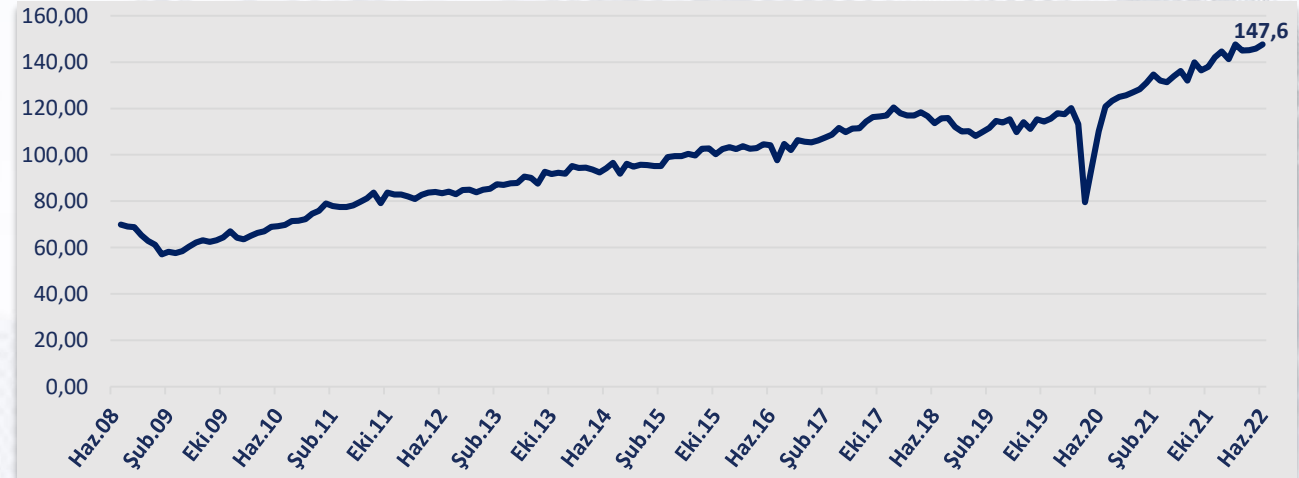
➤ 2022 Haziran ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi bir önceki aya göre %1,3 oranında artarken, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde ise bir önceki yılın aynı ayına göre %8,5 oranında artış gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: TCMB

Sanayi Üretim Endeksi*

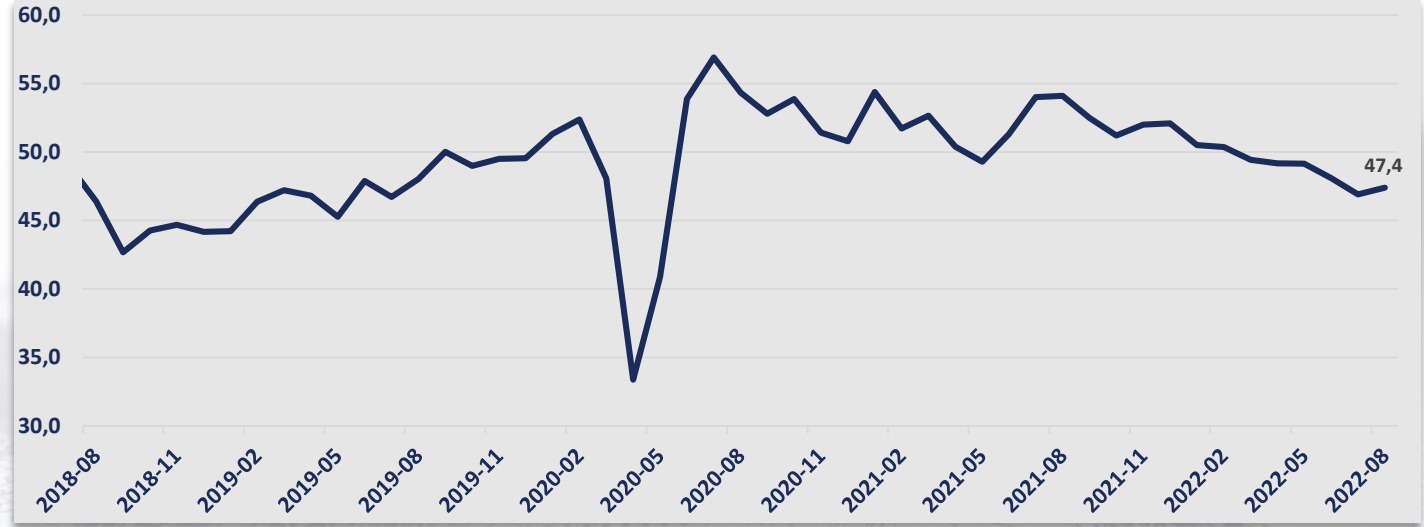

Kaynak: TÜİK

*Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Endeks (2015=100)

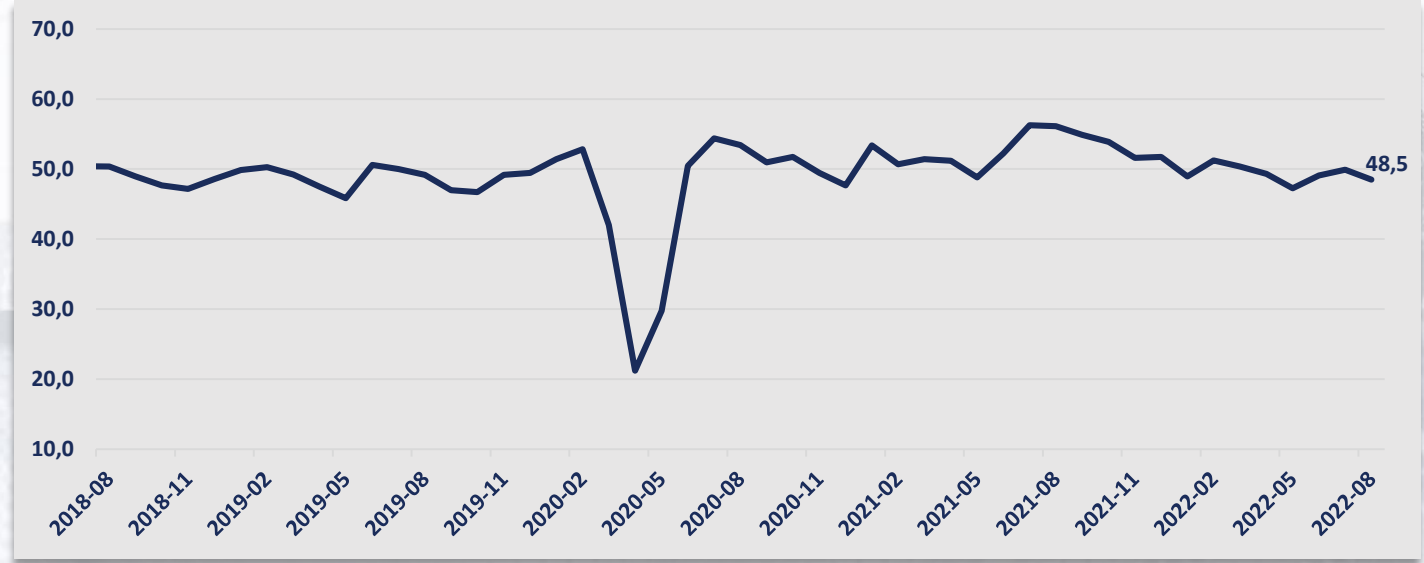

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

➤ PMI, 2022 yılı Ağustos ayında 47,4 olarak gerçekleşmiştir.

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi

➤ Yeni ihracat siparişleri endeksi Ağustos ayında 48,5 olarak gerçekleşmiştir.

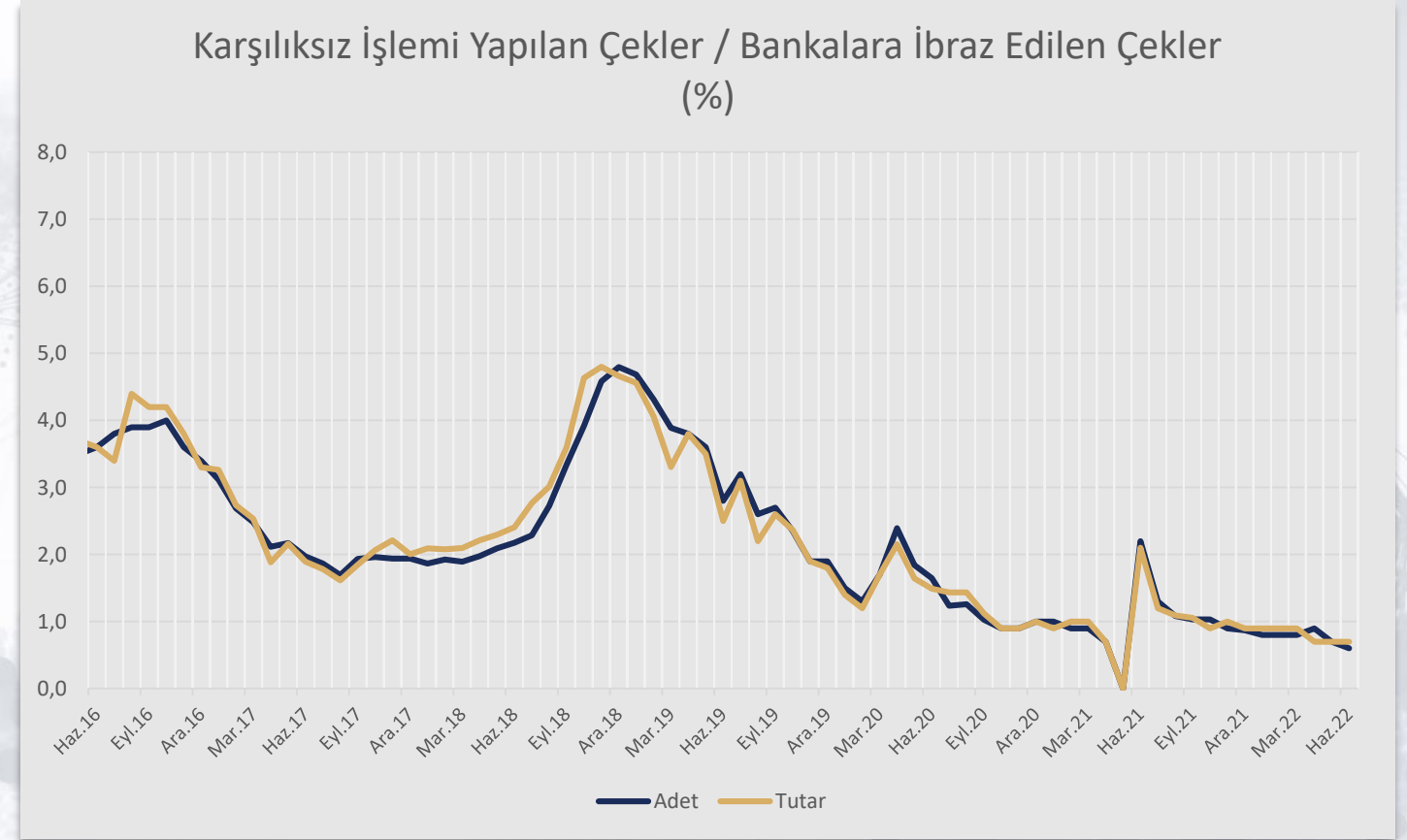
Kaynak: Markit Economics

• Endeksin 50 değerinin üzerinde olması imalat sanayinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.

Karşılıksız Çek Oranları

- 2022 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre “karşılıksız” işlemi yapılan çek adedinin bankalara ibraz edilen çekler içerisindeki oranında azalış yaşanırken “karşılıksız” işlemi yapılan çeklerin tutar olarak toplam içerisindeki oranında değişiklik yaşanmamıştır.

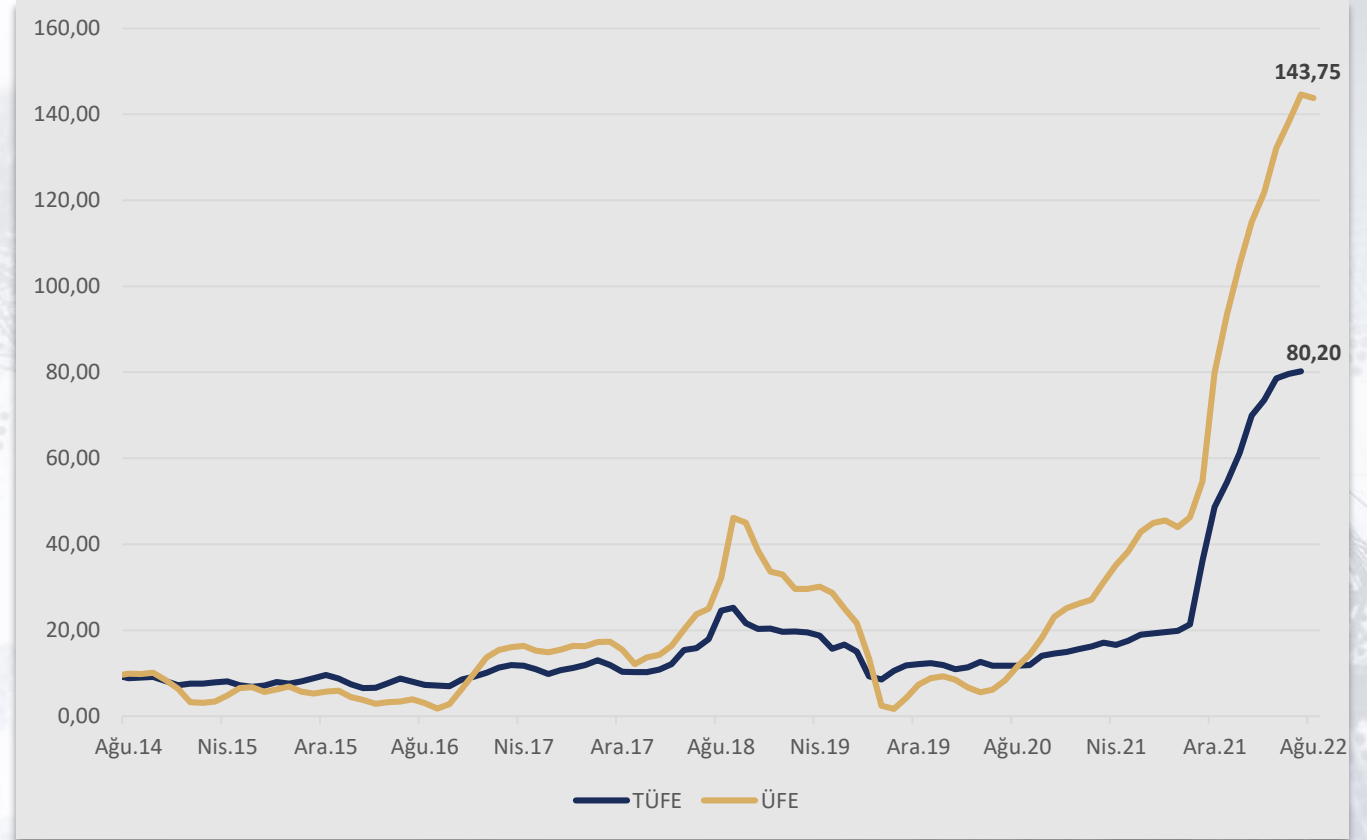

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

- 2022 yılı Ağustos ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE'de %80,2 oranında, Yİ-ÜFE'de ise %143,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki Gelişmeler*

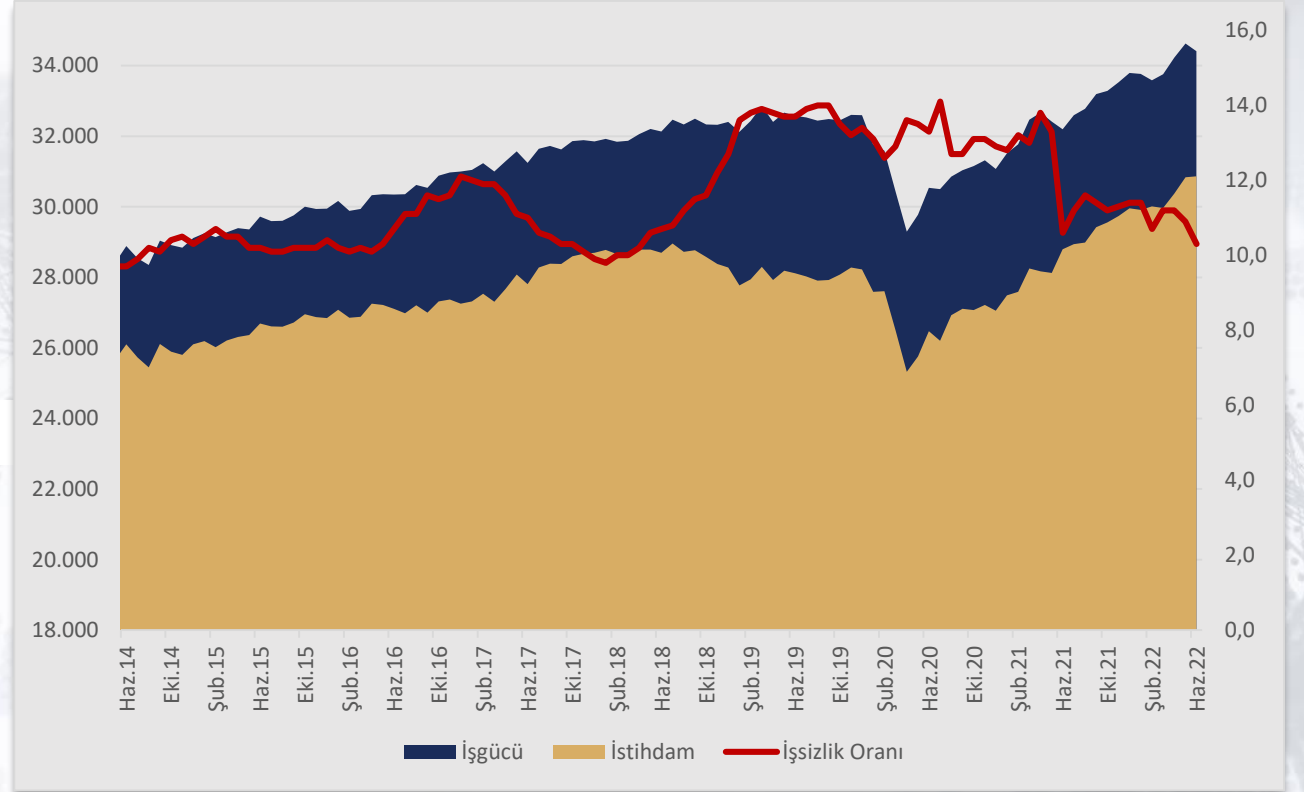
Kaynak: TÜİK

*Endeks (2003=100)

- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 2022 Haziran ayında bir önceki aya göre 0,3 puanlık azalış ile %10,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı ABD'de %3,7 (Ağustos), AB(27)'de %6 (Temmuz), Avro Bölgesi'nde %6,6 (Temmuz), Almanya'da %2,9 (Temmuz), Fransa'da %7,5 (Temmuz) ve İtalya'da %7,9 (Temmuz) düzeyinde bulunmaktadır.

İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

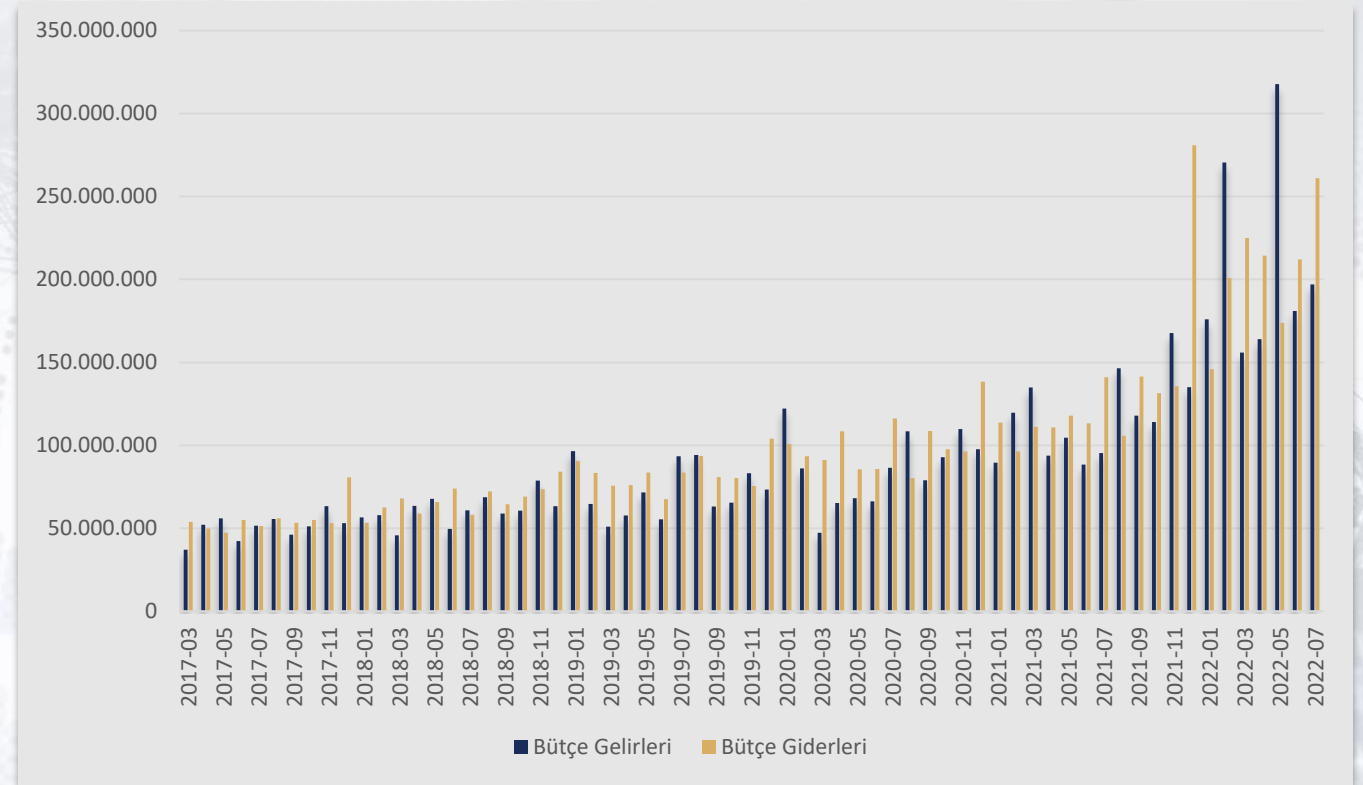
Kaynak: TÜİK

Not: Mevsimsel Düzeltmiş Veriler

- 2022 yılı Temmuz ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 261 milyar TL, bütçe gelirleri 197 milyar TL ve bütçe açığı 64 milyar TL olarak gerçekleşmiştir

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

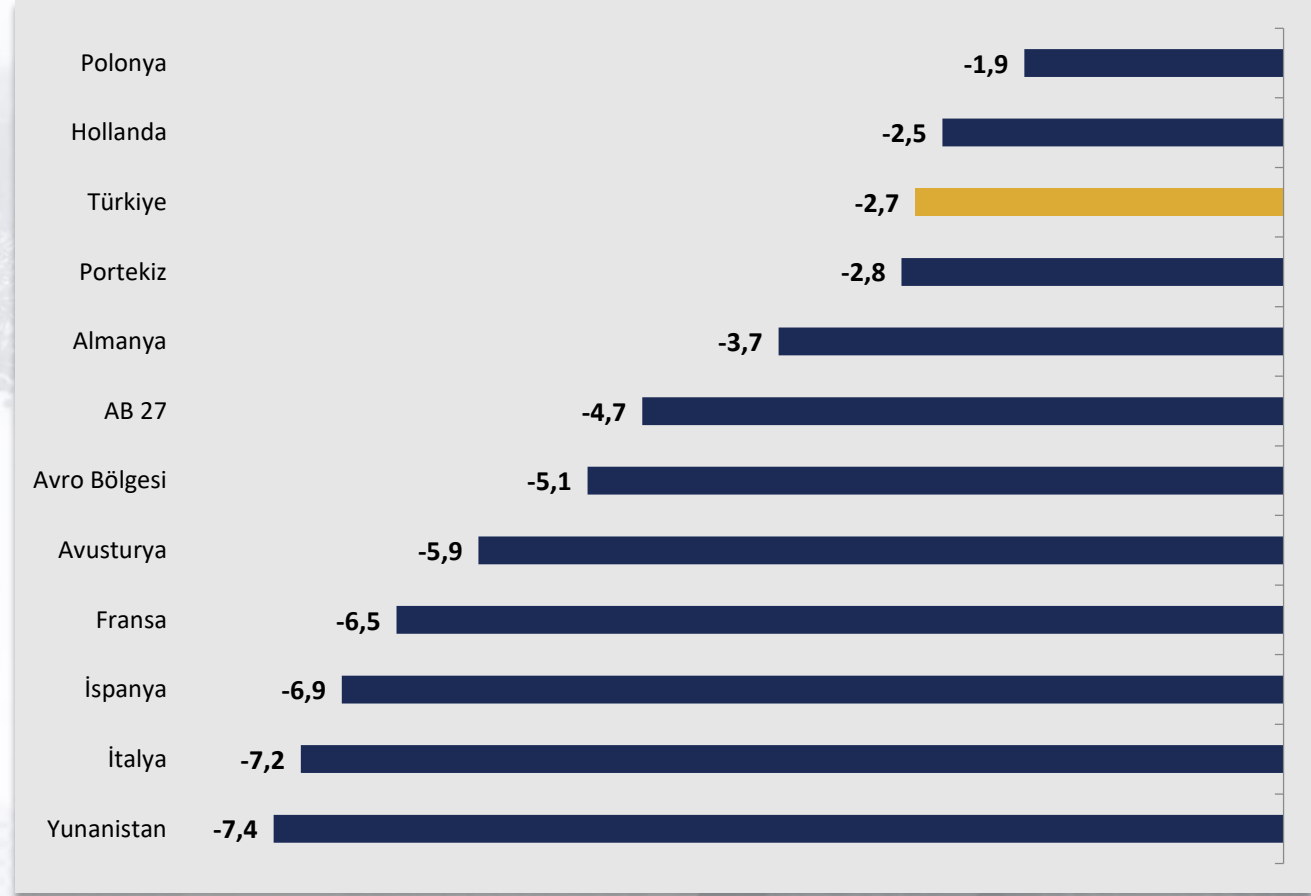

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

- Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Açığının GSYH'ye oranı 2021 yılında **-%2,7** ile AB ülkeleri ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%), 2021

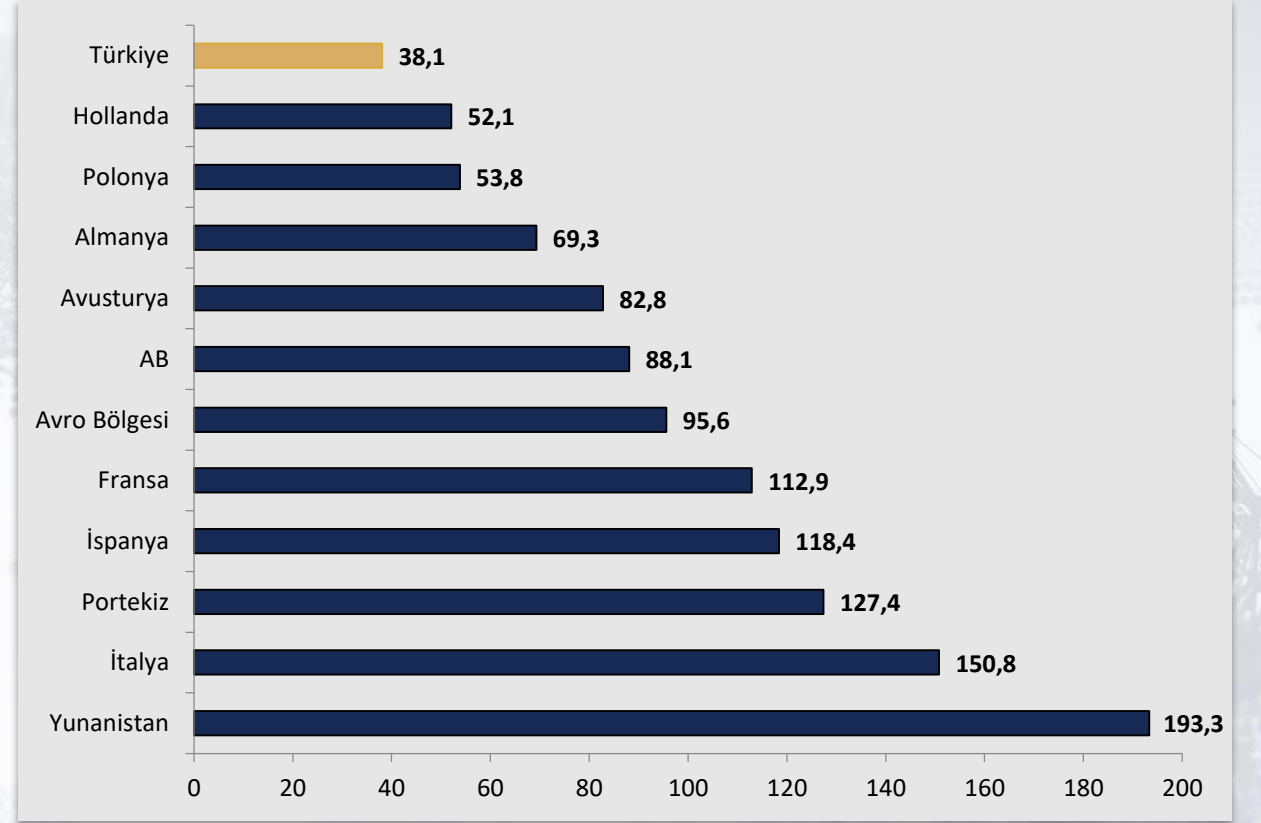

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ya oranı 2021 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %38,1 olarak gerçekleşmiştir.

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH (%), 2021

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat.

- 2022 yılı Haziran ayında cari işlemler açığı, bir önceki yılın Haziran ayına göre %190,8 oranında artarak 3.458 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

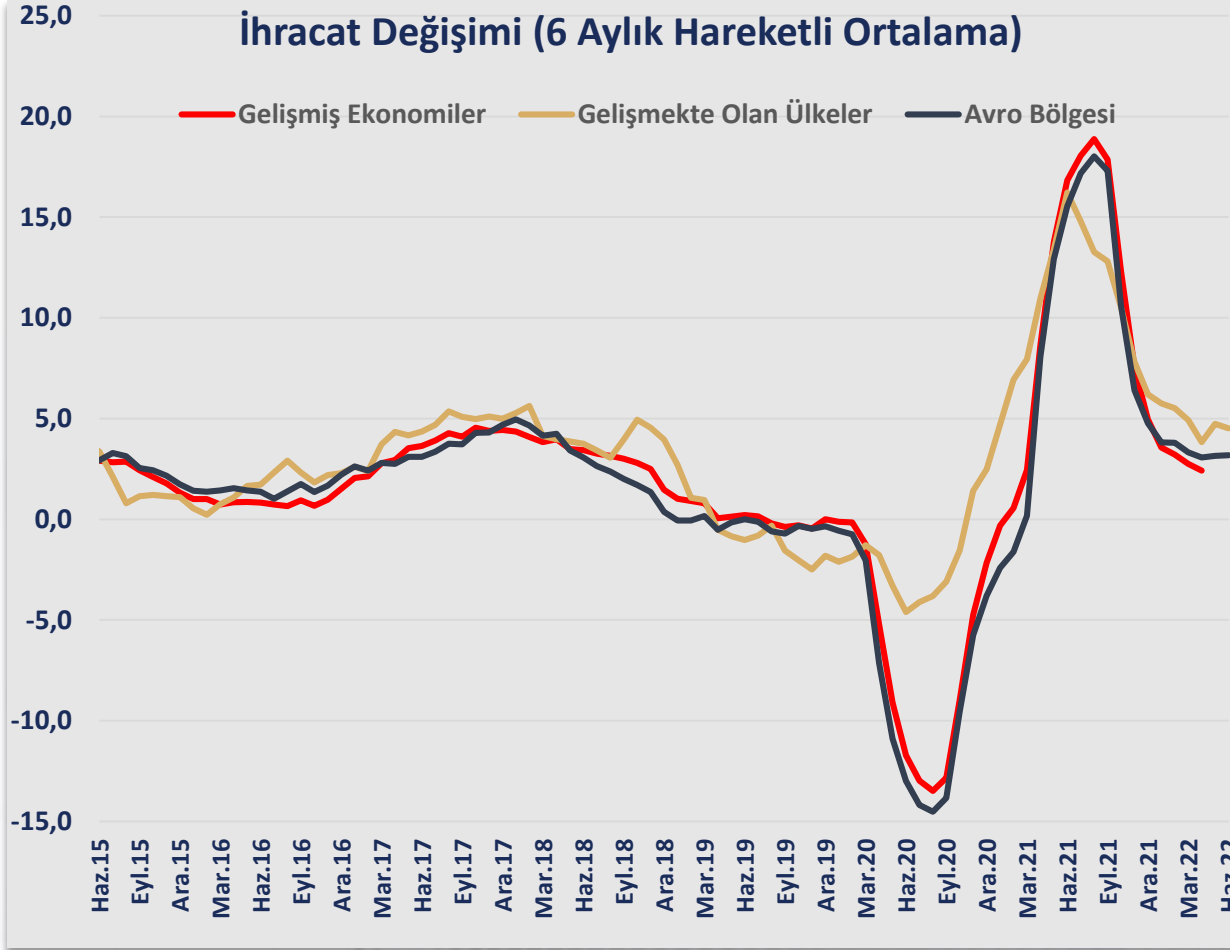
Ödemeler Dengesi

Milyon Dolar	Haziran			Ocak-Haziran		
	2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
I- CARI İŞLEMLER HESABI	-1.189	-3.458	190,8	-13.364	-32.444	142,8
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-1.632	-6.426	293,8	-13.419	-40.962	205,3
B. HİZMETLER DENGESİ	1.516	4.024	165,4	6.024	14.477	140,3
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-1.051	-946	-10,0	-6.688	-5.423	-18,9
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	-22	-110	400,0	719	-536	-174,5
II- SERMAYE HESABI	-1	0	-100,0	-19	-14	-26,3
III- FİNANS HESAPLARI	2.155	526	-75,6	-6.550	-14.950	128,2
Doğrudan Yatırımlar	-857	-950	10,9	-2.661	-2.945	10,7
Net Varlık Edinimi	222	751	238,3	1.855	2.507	35,1
Net Yükümlülük Oluşumu	1.079	1.701	57,6	4.516	5.452	20,7
Sermaye	467	493	5,6	1.991	1.891	-5,0
Yatırım	471	501	6,4	2.076	2.392	15,2
Tasfiye	4	8	100,0	85	501	489,4
Diğer Sermaye (Net)	163	64	-60,7	309	76	-75,4
Gayrimenkul (Net)	449	1.144	154,8	2.216	3.485	57,3
Portföy Yatırımları	-3.032	1.578	-152,0	-1.952	11.403	-684,2
Diğer Yatırımlar	-2.796	1.858	-166,5	-9.201	-11.060	20,2
Rezerv Varlıklar	8.840	-1.960	-122,2	7.264	-12.348	-270,0
IV- NET HATA NOKSAN	3.345	3.984	19,1	6.833	17.508	156,2

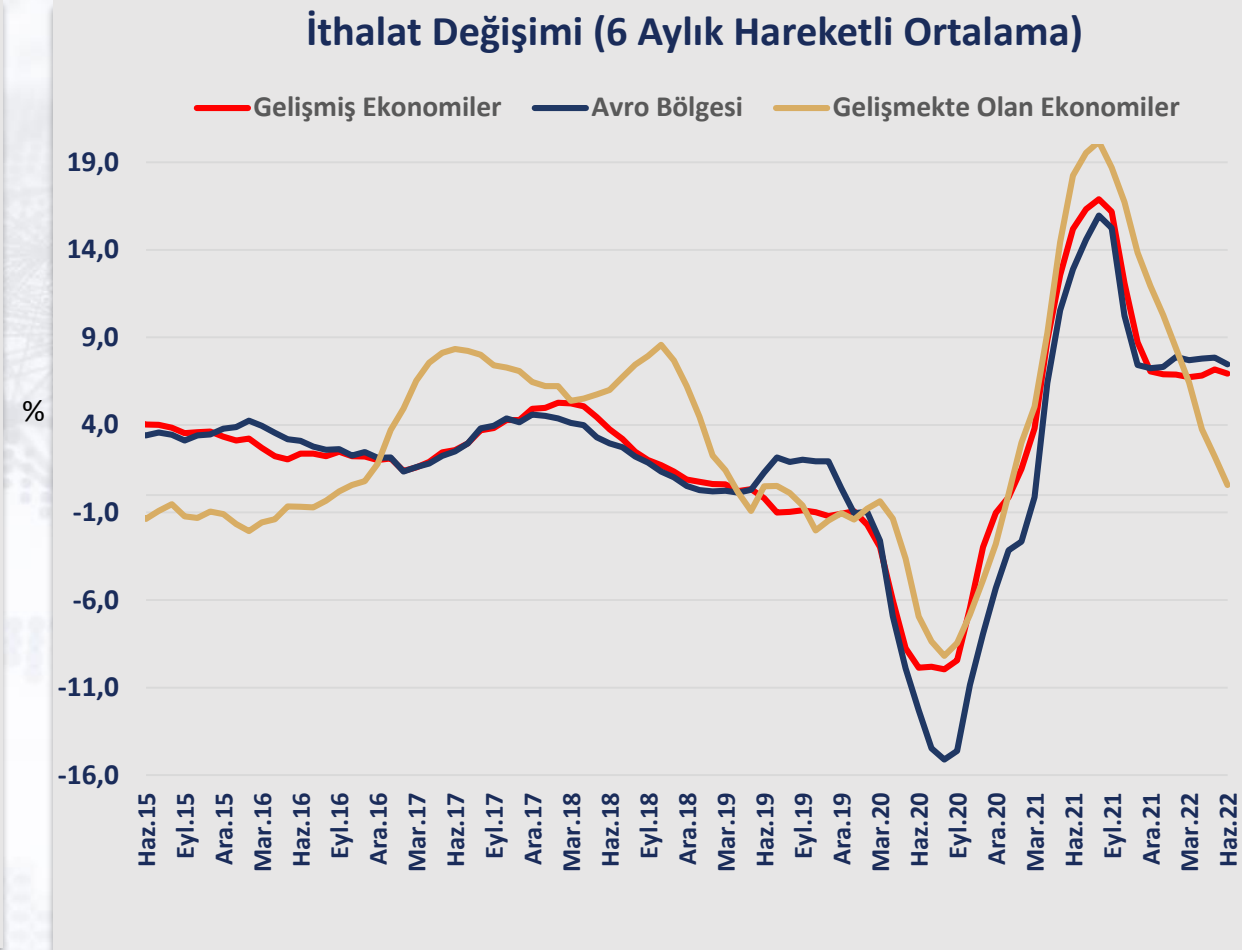

Küresel Ticaret Endekslerindeki Gelişmeler *

İhracat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)

İthalat Değişimi (6 Aylık Hareketli Ortalama)

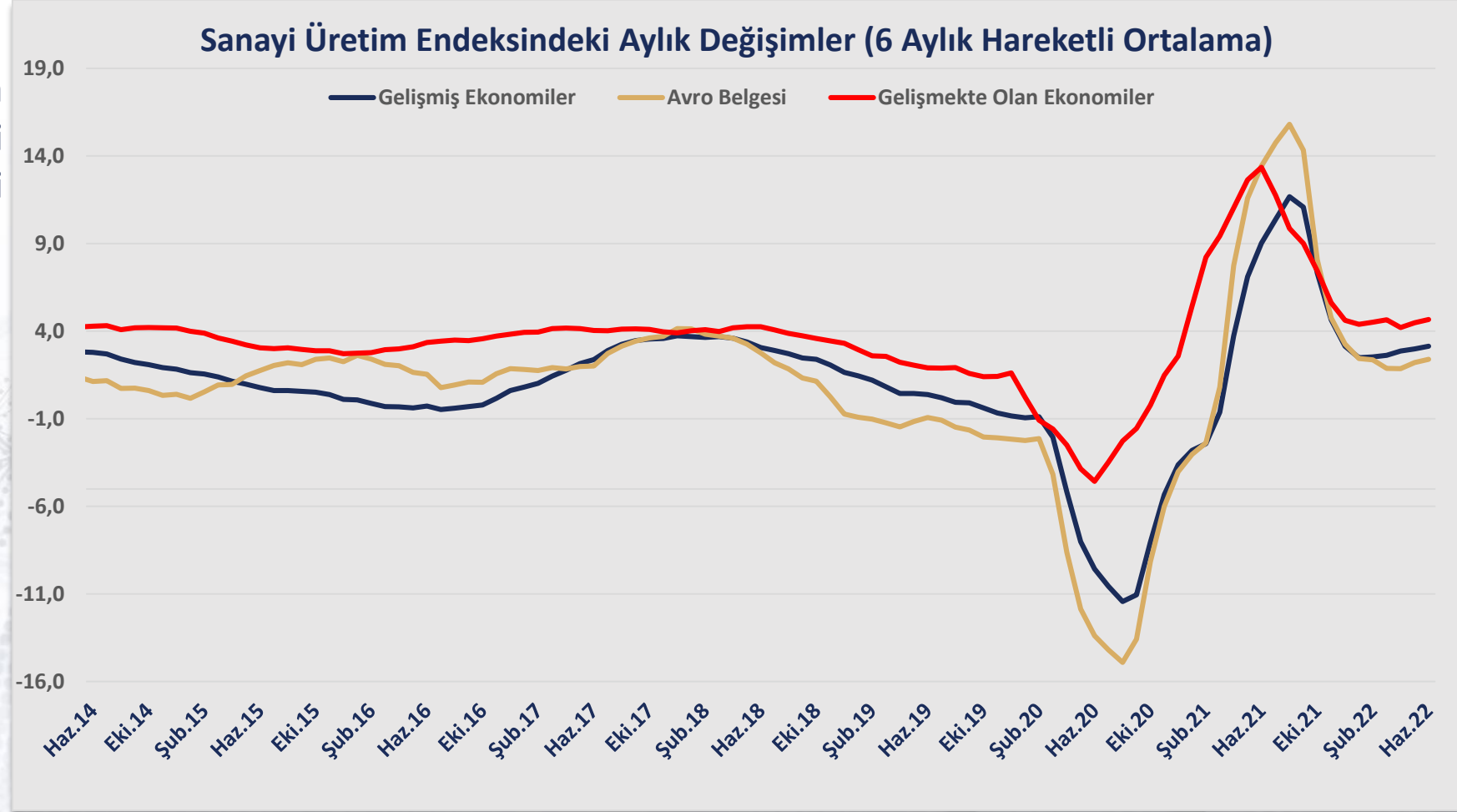
Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

* Ticaret Endeksi (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

- 2022 yılı Haziran ayı itibarıyla dünya sanayi üretim hızındaki yavaşlama eğiliminin sona erdiği görülmektedir.

Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler*

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analiz Bürosu(CPB)

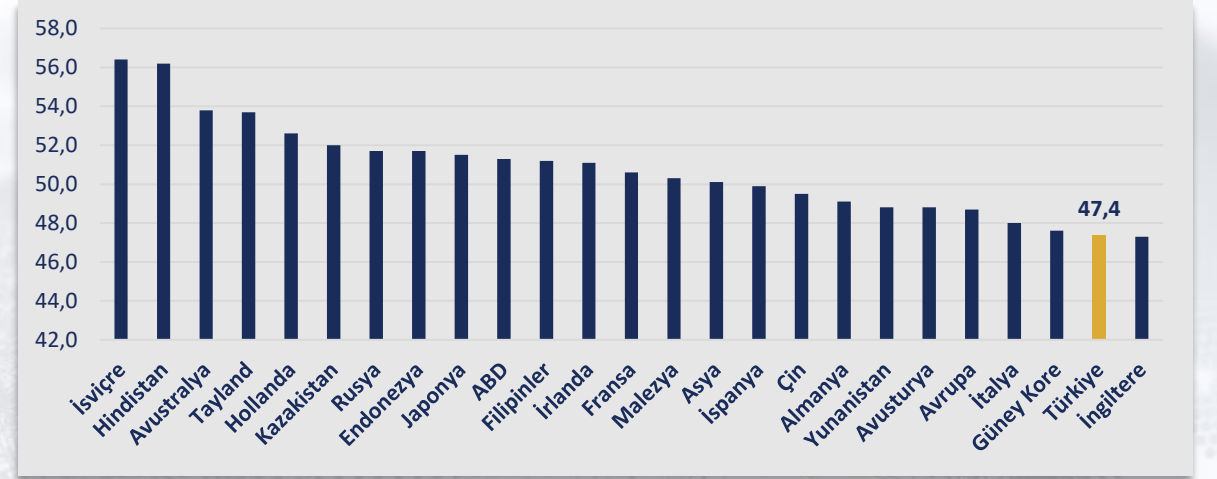
*Sanayi Üretim Endeksi, Yüzde Değişim (2010=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

2022 Ağustos Ayında Türkiye'nin PMI Endeksi 47,4 ile eşik değerinin altında gerçekleşmiştir.

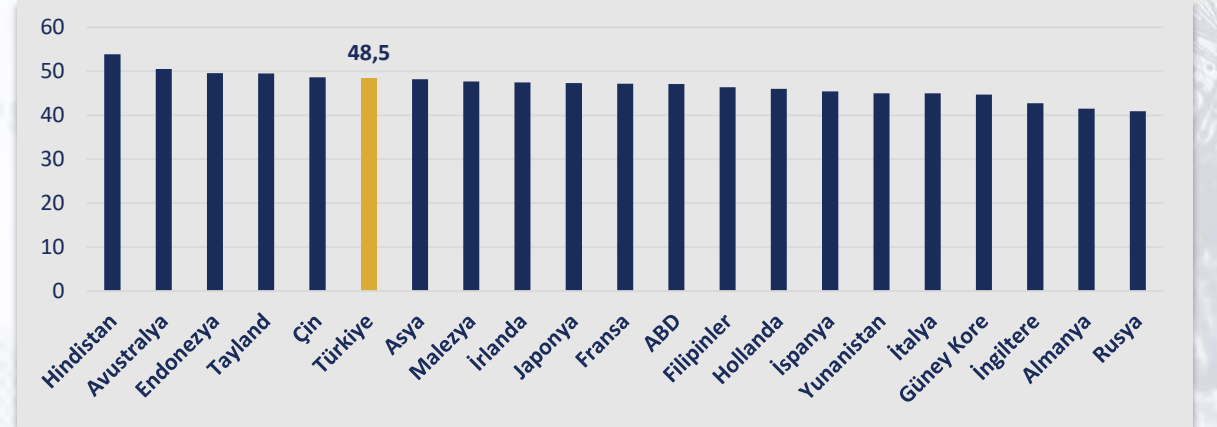
2022 Ağustos Ayında Türkiye'nin Yeni İhracat Siparişleri Endeksi 48,5 ile eşik değerinin altında gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi* (PMI), Ağustos 2022

Kaynak: IHS Markit

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*, Ağustos 2022

Kaynak: IHS Markit

• Endeksin 50 değerinin üzerinde olması imalat sanayinde iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir. Mevsimsellikten arındırılmış veriler kullanılmıştır.

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

B-MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

2023-2025 Orta Vadeli Program Hedefleri

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	7.249	13.429	18.654	23.438	27.440
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	9.592	9.485	10.071	10.931	12.091
GSYH Reel Büyümesi (%)	11,4	5,0	5,0	5,5	5,5
İşsizlik Oranı (%)	12	10,8	10,4	9,9	9,6
Seyahat Gelirleri (Milyar \$)	20,8	34,0	45,0	55,0	62,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-13,6	-47,3	-22,0	-13,7	-10,0
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,7	-5,9	-2,5	-1,4	-0,9

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

- **2023-2025 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programda aşılama faaliyetlerinin hız kazanması ve sosyal hayat üzerindeki kısıtlamaların azaltılmasıyla salgın sonrası toparlanma sürecinde büyüme potansiyelinin artırılması, yüksek katma değerli üretimi önceleyen Türkiye ekonomisi için; nitelikli istihdam oluşturan, enflasyon ve cari açık yaratmayan, ağırlıklı olarak yurtiçi tasarruflar ve doğrudan yabancı yatırımlarla finanse edilen, verimli alanlara yönlendirilmiş yatırımlara ve ihracata dayalı, yeşil dönüşümü dikkate alan dengeli, istikrarlı ve kapsayıcı bir büyüme yapısının tesis edilmesi temel amaç olarak belirlenmiştir.**

Mal Ticareti Hedefleri (OVP)

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
İhracat (Milyar \$) (GTS)	225,2	255,0	265,0	285,0	305,0
İthalat (Milyar \$) (GTS)	271,4	360,0	345,0	363,0	384,0
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-46,2	-105,0	-80,0	-78,0	-79,0
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	61,5	76,2	70,3	68,1	64,7
İhracat/İthalat (%)	83,0	70,8	76,8	78,5	79,4

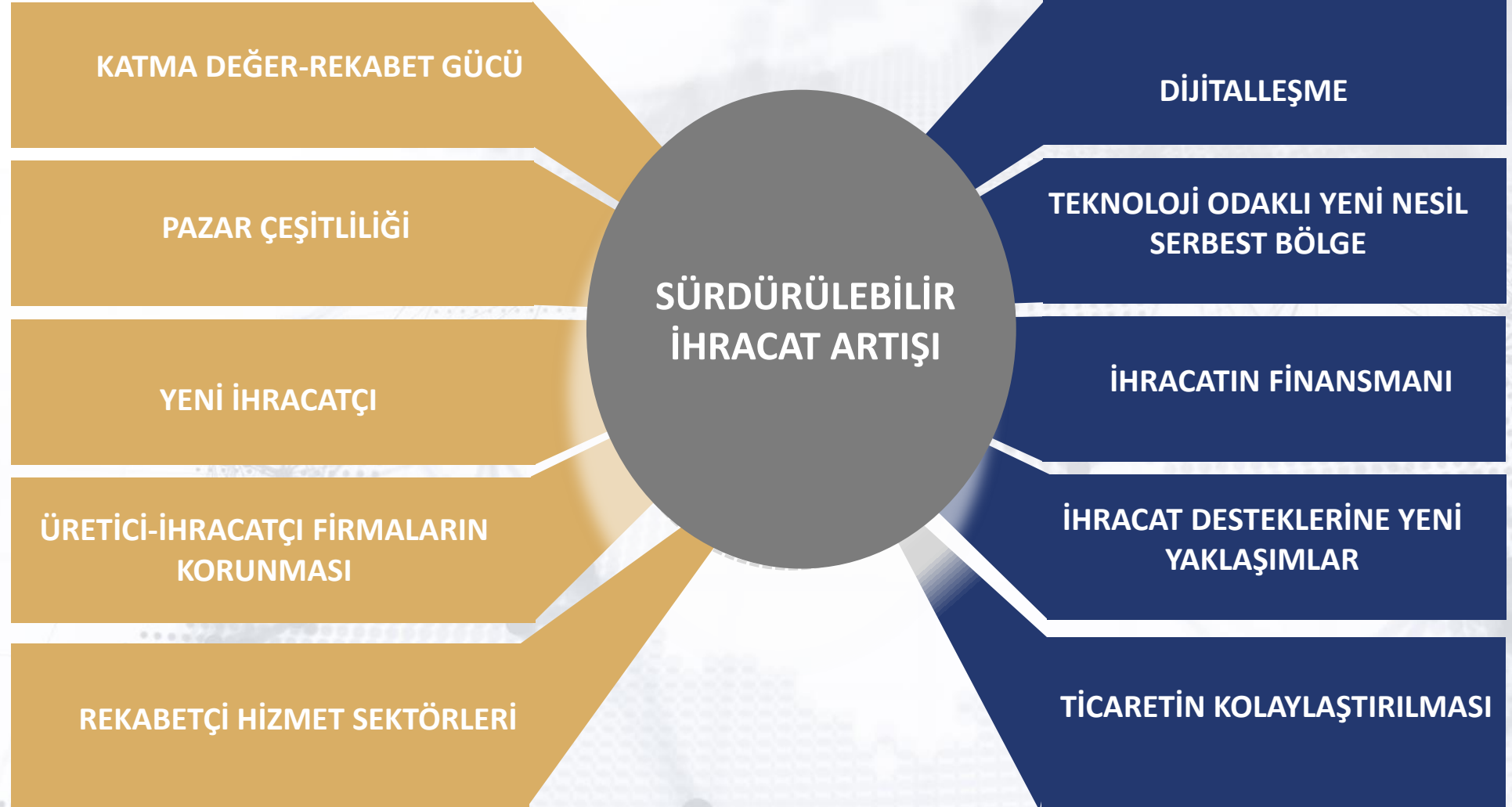
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

İhracat Ana Planı Hedefleri

İhracat Ana Planı Politika Araçları

Dijitalleşme ve Ticaret Kolaylıkları	Ticaret Diplomasisi ve Yeni İhracatçılar	Teknoloji Odaklı Yeni Nesil Serbest Bölgeler	İhracatın Finansmanı (Eximbank Ürünleri)
<ul style="list-style-type: none">➤ Dijital Gümrükler➤ İhracatçılar İçin Kullanıcı Dostu Dijital Uygulamalar➤ Ticaret Diplomasisi Araçları➤ Ticaret Politikası Önlemleri	<ul style="list-style-type: none">➤ Ticaret Müşavirleri Ağı➤ Türkiye Kadın Girişimci Ağı➤ Melek Yatırımcı Ağı➤ Dış Ticaret Alanında Mesleki Eğitim	<ul style="list-style-type: none">➤ Finansman Desteği➤ Enerji Desteği➤ Kira Desteği➤ İstihdam Desteği	<ul style="list-style-type: none">➤ Uzun Vadeli Finansman➤ Kur riskine karşı yeni ürünler➤ Kadın ve Genç Girişimcilere Özel Kredi Programı➤ Mevsimsel Kredi Destek Programı

Neden Uzak Ülkeler?

- ✓ Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık **üçte ikisi** Türkiye'ye görece **yakın** ülkelere gerçekleştiriliyor.
- ✓ Türkiye'nin **ortalama ihracat mesafesi** dünya ortalamasının altında kalıyor.

Strateji ile uzak ülkelerin ticari ve ekonomik işbirliği potansiyelinin değerlendirilmesi ve ihracatta sürdürülebilir artışın sağlanması hedeflenmektedir.

Türkiye'nin dünya ticaretindeki payını arttırmak

Ülkemize coğrafi olarak uzak, yüksek gelire sahip büyük pazarlardan ülkemizin potansiyelinin altında pay aldığı anlaşılmaktadır.

İhracat yapılan pazarları çeşitlendirmek

İhracatçılarımızın coğrafi olarak uzak büyük pazarlara yönelmesi ihracat pazarlarımızın çeşitlenmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.

İhracatçılara yol gösterilmesi

Ülkemizin toplam ihracatının 3.065 km olan ortalama menziline 4.744 km seviyesinde olan dünya ortalamasına yükseltilmesi ve büyük uzak pazarlardaki payının artırılması için kılavuz niteliğinde bir strateji belgesi oluşturulmuştur.

Uzak Ülkeler Stratejisi:

- 11. Kalkınma Planı (2019-2023),
- İhracat Ana Planı,
- Orta Vadeli Program,
- Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
- Bakanlığımızın Stratejik Planı
rehber edinilmek suretiyle hazırlanmıştır.

Uzak Ülkeler Stratejisi ile,

**Dünya nüfusunun %62'sini temsil eden,
Küresel GSYİH'nin %64'ünü oluşturan**

18 ülkeye;

2018-2020 ortalaması yaklaşık 20 milyar dolar olan mal ihracatımızın 80 milyar dolar civarına artırılarak dört katına çıkartılması ve bu suretle anılan ülkelerin ithalatındaki payımızın dünya ihracatından aldığımız pay olan %1 seviyesine yükseltilmesini hedefliyoruz.

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)									
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	ÇHC	Japonya
IMF	2021	6,1	5,3	5,7	4,6	4,7	8,9	8,1	1,6
	2022	3,2	2,6	2,3	1,7	-6,0	7,4	3,3	1,7
	2023	2,9	1,2	1,0	1,1	-3,5	6,1	4,6	1,7
OECD	2021	5,8	5,3	5,7	5,0	4,7	8,7	8,1	1,7
	2022	3,0	2,6	2,5	0,6	-10,0	6,9	4,4	1,7
	2023	2,8	1,6	1,2	1,2	-4,1	6,2	4,9	1,8
Dünya Bankası	2021	5,7	5,4	5,7	4,6	4,7	8,7	8,1	1,7
	2022	2,9	2,5	2,5	1,5	-8,9	7,5	4,3	1,7
	2023	3,0	1,9	2,4	0,8	-2,0	7,1	5,2	1,3

Kaynak:

IMF 2022 Temmuz ayı Görünüm Raporu

OECD 2022 Haziran ayı Görünüm Raporu

Dünya Bankası 2022 Haziran ayı Görünüm Raporu

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

	2021	2022
Dünya Mal Ticaret Hacmi	9,8	3,0
<i>İhracat Artışı</i>		
Kuzey Amerika	6,3	3,4
Güney Amerika	6,8	-0,3
Avrupa	7,9	2,9
Asya	13,8	2,0
<i>İthalat Artışı</i>		
Kuzey Amerika	12,6	3,9
Güney Amerika	25,8	4,8
Avrupa	8,1	3,7
Asya	11,1	2,0

Kaynak: IMF (Temmuz 2022), DTÖ (Nisan 2022)

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2021	2022
Küresel Ticaret Hacmi	10,1	4,1
İhracat Hacmi		
-Gelişmiş Ülkeler	9,0	5,3
-Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	11,8	9,5

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

C-DİŐ TİCARETTE GELİŞMELER

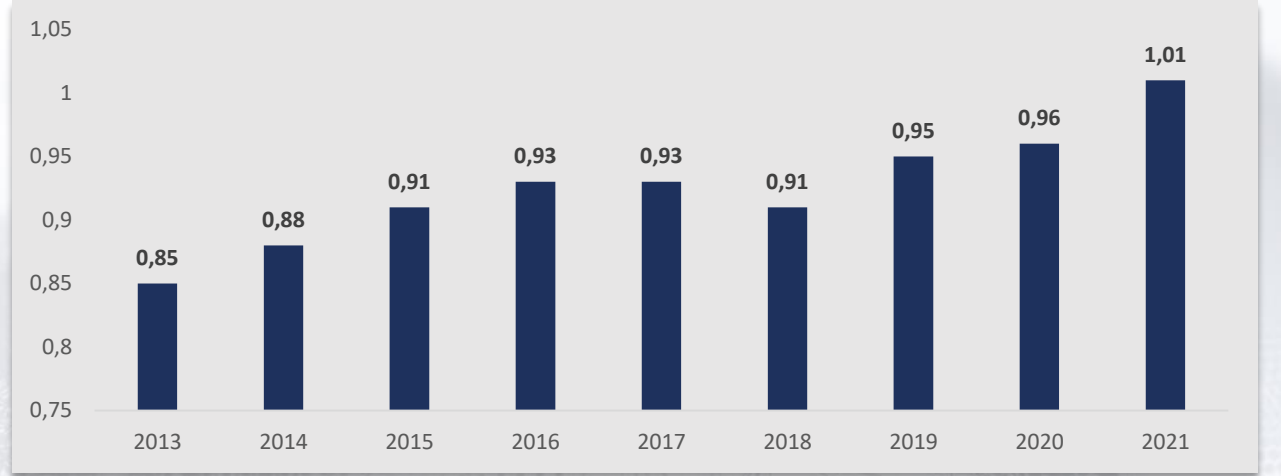
T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

1) MAL TİCARETİ

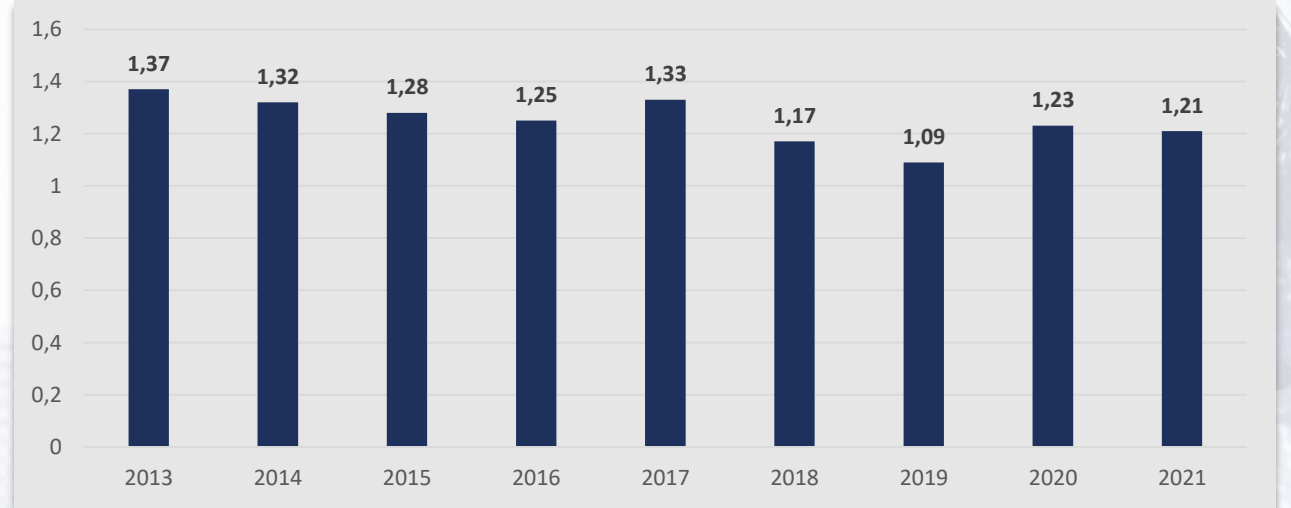
➤ Türkiye'nin dünya mal ihracatındaki payı 2021 yılında %1,01 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Mal İthalatındaki Payı (%)

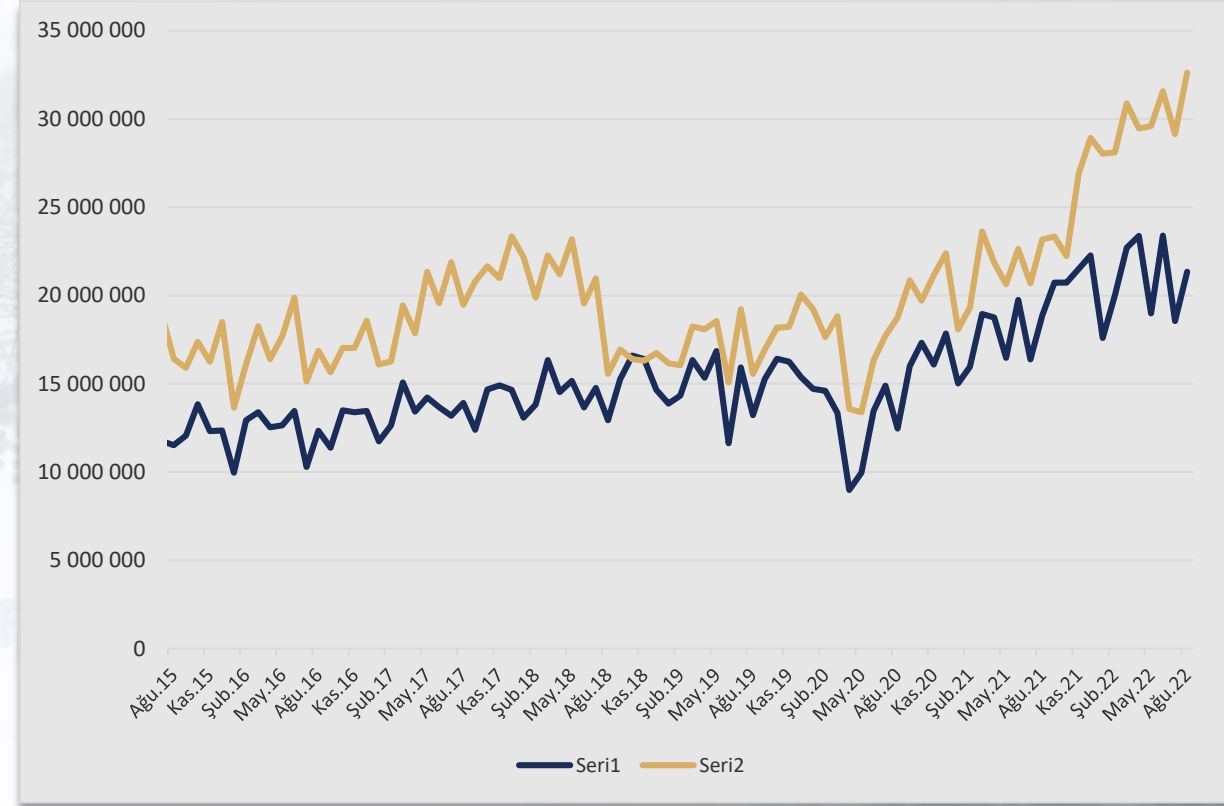
Kaynak: DTÖ

➤ Türkiye'nin dünya mal ithalatındaki payı 2021 yılında %1,21 düzeyindedir.

- 2022 Ağustos ayında, 2021 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde ihracat %13,2 oranında artış ile 21,3 milyar dolar olmuştur.
- İthalat ise %40,8 oranında artış ile 32,6 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret açığı ise %161,9 oranında artışla 11,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Bin \$, GTS)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

Not: Grafikte Arındırılmamış Veriler Kullanılmıştır.

Dış Ticaretin Gelişimi

(Milyon \$)	2020	2021	Değişim (%) 2020/2021	2021 – Ağustos	2022 – Ağustos	Değişim (%) 2021/2022
İhracat	169.638	225.264	32,8	18.861	21.341	13,1
Enerji İhracatı*	4.715	8.516	80,6	701	1.579	125,3
Altın İhracatı	2.780	3.483	25,3	179	101	-43,8
İthalat	219.517	271.423	23,6	23.168	32.618	40,8
Enerji İthalatı*	28.925	50.692	75,3	1.579	8.733	453,1
Altın İthalatı	25.184	5.499	-78,2	408	2.422	494,0
Dış Ticaret Hacmi	389.155	496.687	27,6	42.029	53.959	28,4
Dış Ticaret Dengesi	-49.879	-46.158	-7,5	-4.307	-11.277	162
Enerji Dışı Denge	-25.669	-3.983	-84,5	-3.429	-4.124	20,3
İhracat / İthalat (%)	77,3	83,0	-19,5	81,4	65,4	-19,6
İhracat / İthalat (%) **	86,5	98,2	-16,1	84,1	82,7	1,4

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

* Enerji, 27 fasıla karşılık gelmektedir.

** Enerji hariç

Dış Ticaret Endeksleri (2010=100)

	2020		2021		2022 Ocak-Haziran	
	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim	Endeks	% Değişim
İhracat Birim Değer Endeksi	94,8	-0,8	103,8	9,5	111,8	10,6
İhracat Miktar Endeksi	118,4	-5,5	144,1	21,7	149,2	8,6
İthalat Birim Değer Endeksi	96,3	-4,9	120,8	25,4	148,8	36,8
İthalat Miktar Endeksi	106,7	9,6	105,3	-1,3	111,5	2,9
Dış Ticaret Hadleri	98,5	4,2	85,9	-12,7	75,1	-19,2

Kaynak: TÜİK

- 2022 Ocak-Haziran döneminde ihracat miktar endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,6 oranında artarken, ithalat miktar endeksi ise %36,8 oranında artmıştır.

GTS*'ye Göre Dış Ticaret Verileri

Tablo 1: Genel Ticaret Sistemine(GTS) Göre Dış Ticaret Verileri

Milyon Dolar	Ağustos			Ocak - Ağustos		
	2021	2022	Değişim	2021	2022	Değişim
			(%)			(%)
İhracat	18.861	21.341	13,1	140.096	165.672	19,1
İthalat	23.168	32.618	40,8	169.913	239.127	40,7
Dış Ticaret Hacmi	42.029	53.959	28,4	310.010	404.799	30,9
Dış Ticaret Dengesi	-4.307	-11.277	161,8	-29.817	-73.454	143
İhr/İth.Karşılama Oranı(%)	81,4	65,4		82,5	69,3	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Genel Ticaret Sistemi'nde (GTS), Gümrük alanlarına ve serbest bölgelere giren ve çıkan mallar da dış ticaret verisinde yer almaktadır.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (GTS)

İHRACAT

Milyon Dolar	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2021	2022	Değişim	2021	2022	Değişim
			(%)			(%)
Yatırım malları	2.123	2.203	3,8	15.332	17.878	16,6
Ara mallar	10.026	11.583	15,5	71.658	89.038	24,3
Tüketim malları	6.652	7.361	10,7	52.377	57.538	9,9
Diğerleri	60	194	222,2	729	1.219	67,2
TOPLAM	18.861	21.341	252	140.097	165.672	118,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İTHALAT

Milyon Dolar	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2021	2022	Değişim	2021	2022	Değişim
			(%)			(%)
Yatırım malları	2.816	3.772	34,0	23.228	25.380	9,3
Ara mallar	18.424	25.944	40,8	129.886	195.061	50,2
Tüketim malları	1.900	2.873	51,2	16.523	18.516	12,1
Diğerleri	27	29	6,8	276	170	-38,5
TOPLAM	23.168	32.618	132,8	169.913	239.127	33,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Başlıca İhraç Ürünleri (GTS)

FASIL	İHRACAT (Milyon Dolar)	Ağustos			Ocak - Ağustos		
		2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1.760	1.923	9,3	13.597	14.279	5,0
87	Motorlu kara taşıtları	2.030	1.899	-6,4	2.030	1.899	-6,4
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	701	1.579	125,3	701	1.579	125,3
72	Demir ve çelik	1.755	1.235	-29,7	1.755	1.235	-29,7
85	Elektrikli makina ve cihazlar	974	1.131	16,2	974	1.131	16,2
39	Plastikler ve mamulleri	863	1.005	16,4	863	1.005	16,4
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	964	956	-0,8	964	956	-0,8
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	773	922	19,3	773	922	19,3
73	Demir veya çelikten eşya	804	920	14,5	804	920	14,5
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	619	713	15,1	619	713	15,1
	Toplam	18.861	21.341	13,1	140.097	165.672	18,3

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Başlıca İthal Ürünleri (GTS)

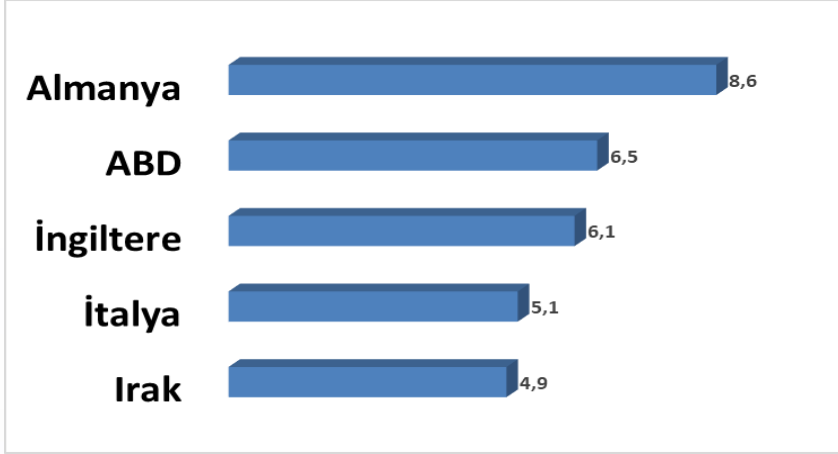
FASIL	İTHALAT (Milyon Dolar)	Ağustos			Ocak - Ağustos		
		2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	4.368	8.733	99,9	27.046	64.285	137,7
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	2.569	3.039	18,3	2.569	3.039	18,3
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	539	2.714	403,5	539	2.714	403,5
72	Demir ve çelik	2.557	2.171	-15,1	2.557	2.171	-15,1
85	Elektrikli makina ve cihazlar	1.585	1.939	22,3	1.585	1.939	22,3
39	Plastikler ve mamulleri	1.398	1.556	11,3	1.398	1.556	11,3
87	Motorlu kara taşıtları	1.018	1.494	46,7	1.018	1.494	46,7
29	Organik kimyasal ürünler	715	999	39,7	715	999	39,7
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	705	548	-22,3	705	548	-22,3
10	Hububat	498	503	1,0	498	503	1,0
	Toplam	23.168	32.618	40,8	169.913	239.127	40,7

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

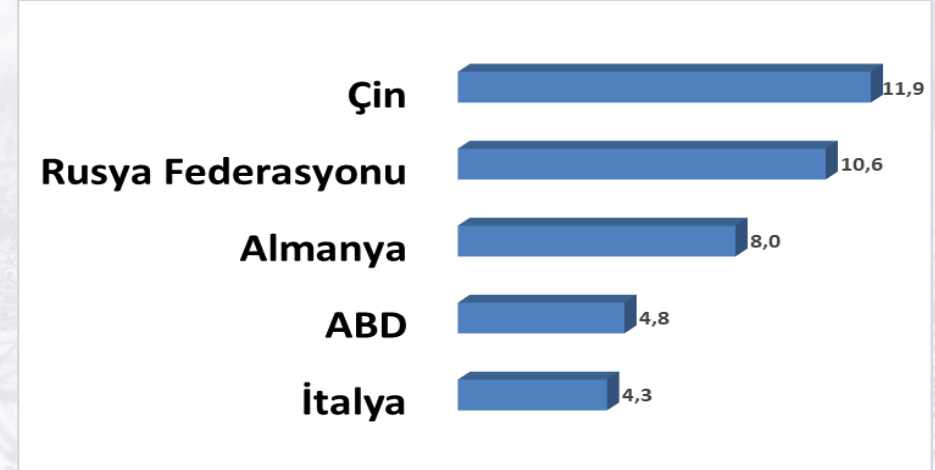

İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke (GTS)

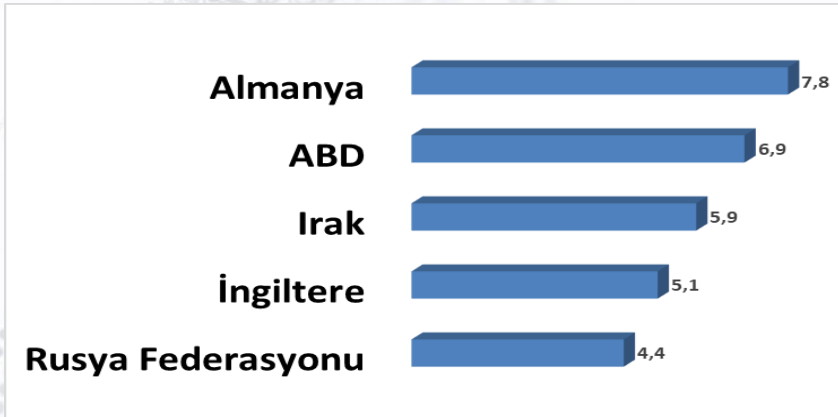
2021 yılı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

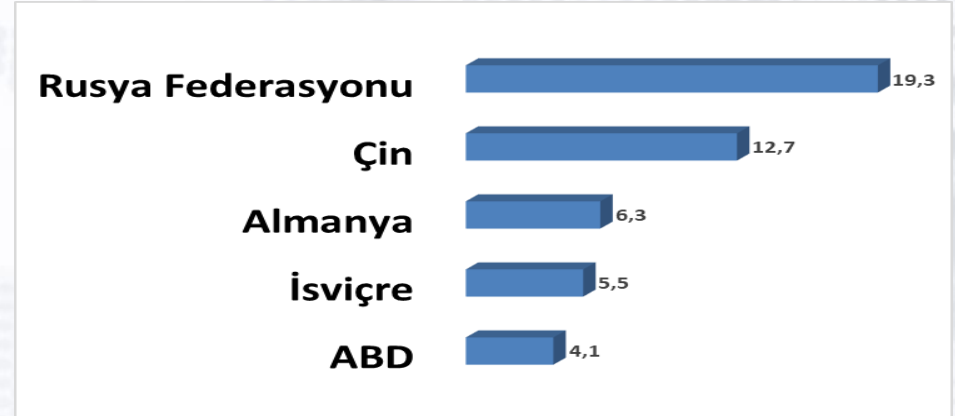
2021 yılı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2022 Ağustos Ayı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2022 Ağustos Ayı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

İhracatın Bölgesel Dağılımı

Sıra	Milyon Dolar	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları	Ağustos				Ocak-Ağustos			
				2021	2022	Pay	Değişim	2021	2022	Pay	Değişim
						(%)	(%)			(%)	(%)
1		Avrupa	Avrupa Birliği 27	7.781	7.988	37,4	2,7	58.639	68.728	41,5	17,2
			Diğer Avrupa (AB Hariç)	2.645	3.314	15,5	25,3	19.116	21.899	13,2	14,6
2		Afrika	Diğer Afrika	823	940	4,4	14,2	4.872	6.959	4,2	42,8
			Kuzey Afrika	1.054	1.039	4,9	-1,4	8.104	9.736	5,9	20,1
3		Amerika	Güney Amerika	338	306	1,4	-9,7	2.389	2.345	1,4	-1,8
			Kuzey Amerika	1.465	1.638	7,7	11,9	10.154	12.762	7,7	25,7
			Orta Amerika ve Karayipler	181	264	1,2	45,9	1.403	1.982	1,2	41,3
4		Asya	Diğer Asya	1.392	1.621	7,6	16,4	10.993	11.689	7,1	6,3
			Yakın ve Orta Doğu	3.044	4.082	19,1	34,1	23.513	28.539	17,2	21,4
5		Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	98	103	0,5	5,1	697	724	0,4	3,9
6		Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	40	46	0,2	14,6	218	310	0,2	41,9
		Toplam		18.861	21.341	100	13,1	140.097	165.672	100	18,3

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Ağustos				Ocak-Ağustos			
			2021	2022	Pay	Değişim	2021	2022	Pay	Değişim
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları			(%)	(%)			(%)	(%)
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	7.163	7.789	23,9	8,7	56.320	60.967	25,5	8,2
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	3.851	9.287	28,5	141,1	28.044	53.168	22,2	89,6
2	Afrika	Diğer Afrika	376	360	1,1	-4,3	1.926	2.394	1	24,3
		Kuzey Afrika	550	488	1,5	-11,3	3.166	3.859	1,6	21,9
3	Amerika	Güney Amerika	742	901	2,8	21,3	4.941	7.497	3,1	51,7
		Kuzey Amerika	1.258	1.448	4,4	15,1	8.746	11.258	4,7	28,7
		Orta Amerika ve Karayipler	91	122	0,4	33,9	718	871	0,4	21,3
4	Asya	Diğer Asya	6.085	8.158	25	34,1	43.468	59.455	24,9	36,8
		Yakın ve Orta Doğu	1.299	2.016	6,2	55,3	9.988	14.446	6	44,6
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	58	144	0,4	148,0	568	1.080	0,5	90,1
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	1.695	1.907	5,8	12,5	12.028	24.132	10,1	100,6
Toplam			23.168	32.618	100	40,8	169.913	239.127	100	40,7

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

HİZMET İHRACATI DESTEK PROGRAM PAKETİ

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi ile tüm hizmet sunum yöntemlerini içeren bir tanımlamanın yanı sıra ülkemiz hizmet ihracatını yeni bir yaklaşımla daha da ileri aşamalara taşıyacak bir sistemin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu şekilde, bir yandan hizmet ihracatımızın artırılması sağlanırken, diğer yandan da istatistiki anlamda daha etkin bir mekanizma ile ölçüm ve performans değerlendirmesinin de yapılacağı bir yapı vücuda getirilmiştir.

5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları Programı) Hakkında Karar

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

5449 sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının Desteklenmesi Hakkında Karar

2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar

5448 SAYILI HİZMET İHRACATININ TANIMLANMASI, SINIFLANDIRILMASI VE DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR

SAĞLIK TURİZMİ

EĞİTİM

FUARCILIK HİZMETLERİ

GAYRİMENKUL HİZMETLERİ

YARATICI ENDÜSTRİLER

SPOR TURİZMİ

YÖNETİM DANIŞMANLIĞI HİZMETLERİ

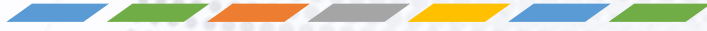
LOJİSTİK ve TAŞIMACILIK

YEŞİL HİZMETLER

DİĞER HİZMETLER

YENİ BİR İSİM VE KURGU

«HİZMET İHRACATI» TANIMI

ULUSLARARASI SEKTÖREL SINIFLANDIRMA

İLK KEZ PERFORMANS ÖLÇÜMÜ ve İSTATİSTİK
TEMİNİ

- 10 ANA SEKTÖR
- 36 DESTEK UNSURU
- SEKTÖRLER ÖZELİNDE 15 YENİ DESTEK UNSURU

MEVCUT DESTEK UNSURLARI

Tescil Ve Koruma
Desteği

Pazara Giriş
Belgeleri Desteği

Acente Komisyon
Desteği

Reklam, Tanıtım
Ve Pazarlama
Desteği

Birim Desteği

Bireysel Katılım
Desteği

Milli Katılım
Desteği

Milli Katılım
Tanıtım Desteği

Rapor Desteği

Alım Heyeti

Ticaret Heyeti

HİSER İhtiyaç
Analizi Desteği

HİSER İstihdam
Desteği

Sanal Fuar
Organizasyon
Desteği

Yarışma Ve
Etkinlik Desteği

Film Platosu Ve
Stüdyosu Kullanım
Giderleri Desteği

Yurt İçi Tanıtım
Desteği

Yurt İçi Eğitim
Desteği

Hasta Yol Desteği

YENİ DESTEK UNSURLARI

Tanıtım Heyeti
Desteği

Uluslararası Öğrenci
Ofisleri Kapasite
Geliştirme Desteği

Akademisyen
İstihdam Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Uluslararası
Kuruluşlara Üyelik
Desteği

Prestijli Katılım
Desteği

Ürün Yerleştirme
Desteği

HİSER Tanıtım
Desteği

HİSER Sektörel
Ticaret Heyeti
Programı Desteği

HİSER Sektörel Alım
Heyeti Programı
Desteği

Fuar Alanı Yapım
Desteği

Sektörel Nitelikli
Uluslararası Yurt İçi
Fuar Organizasyon
Desteği

Yurt Dışı Fuar
Organizasyon
Desteği

Korsanla Mücadele
Giderleri Desteği

Dublaj Veya Altyazı
Giderleri Desteği

Komplikasyon Ve
Seyahat Sağlık
Sigortası Desteği

Sağlık Turizmi
İstihdam Desteği

Yabancı Dil Ve Sağlık
Turizmi Eğitimi
Desteği

Sağlık Ve Spor
Turizmi Sektörlerinin
Geliştirilmesi Ve
Tanıtılması Desteği

Veri Tabanı Üyelik
Desteği

Yeşil Hizmetler
İstihdam Desteği

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörü destek kapsamı genişletilmiştir

KAPSAM – BİLİŞİM ŞİRKETLERİ

Çerçeve mantığı ile bilişim sektörüne yönelik tüm destekler tek bir program altında üç aşamalı bir sistematikte bir araya toplanmıştır.

İHRACATA HAZIRLIK VE
KURUMSAL KAPASİTE
OLUŞTURMA AŞAMASI
DESTEKLERİ

PAZARLAMA VE
PAZARDA
TUTUNDURMA
DESTEKLERİ

YÜKSEK KATMA
DEĞERE YÖNELİK
DESTEKLER
E-Turquality
(Bilişimin Yıldızları)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 SAYILI TÜRKİYE BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜN ULUSLARARASILAŞMASI VE E-TURQUALITY (BİLİŞİMİN YILDIZLARI) PROGRAMI

Bilişim sektörüne özgü yeni destekler eklenmiştir

TeknoHızlandırıcı İşbirliği
Kuruluşu Proje Desteği

Uluslararası Katma Değerli
Bilişim Yüklenici Proje
Desteği

Uluslararası Teknoloji
Pazarlama Ofisleri Desteği

Hizmet Pazarlama
Platformlarına Üyelik
Desteği

Veri Merkezi Desteği

Yazılımcılar için
Simülasyon/ Test Ekipmanı
Kiralama Desteği

Yurtdışı Arama Desteği

Yurtdışı İhale Desteği

Yurtiçi Fuar Desteği

Yıldız Ofisleri Desteği

Ürün Yerleştirme Desteği

Yurt Dışında Yerleşik
Şirkete Ait
Oyun/Yazılım/Aracılık
Platformu Alımına Yönelik
Danışmanlık Desteği

Patent / Fikri Mülkiyet
Hakkı Alım Desteği

Yazılım/Oyun/Mobil
Uygulama Test Desteği

5449 SAYILI YURT DIŞI LOJİSTİK DAĞITIM AĞLARININ DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR

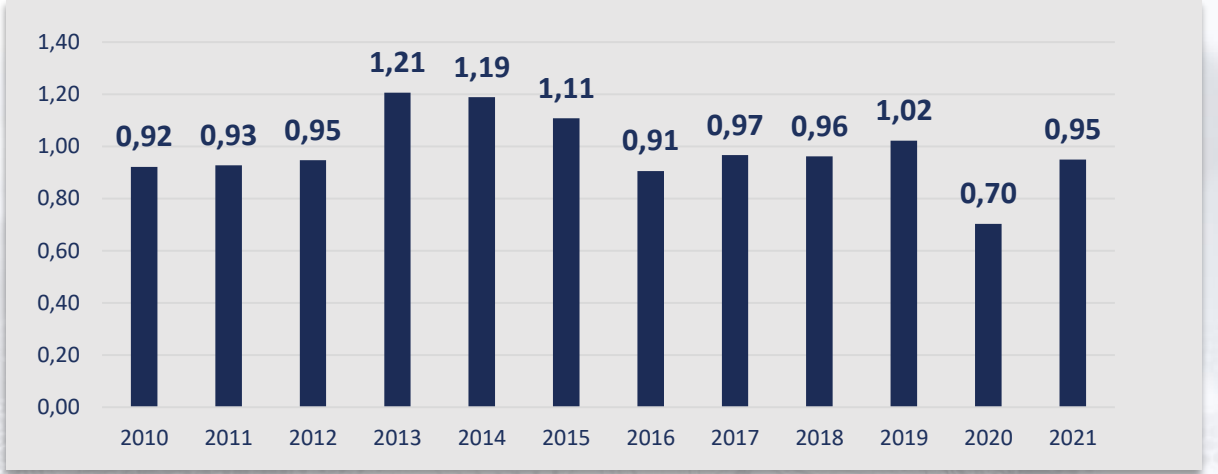
YLDA: İşbirliği kuruluşları tarafından yurt dışında kurulan, satın alınan, kiralanan veya hizmet alınan ve ürünlerin dağıtımını ile ilgili depolama, yükleme, boşaltma, sevkiyat, elleçleme, tehlikeli madde hizmetleri, kargo birleştirme-bölme, soğuk depolama, dağıtım vb. faaliyetlerin kümelendirilerek gerçekleştirilebilmesi için uluslararası taşımacılık ve lojistik amaçlı düzenlenmiş, farklı taşıma modlarına (karayolu, denizyolu, havayolu ve demiryolu) etkin bağlantıları olan ve en az iki veya daha fazla modlu taşımacılık imkanlarına sahip tesisleri, bu tesisler ile entegre çalışacak dağıtım ağını ve bu ağın işletilmesine yönelik yük konsolidasyonunu sağlayarak uçtan uca tüm lojistik sürecini yönetecek bilişim ve sair sistemlerini ifade eder.

Destek Unsuru	Destek Oranı	Destek Üst Limiti (TL)	Süre / Limit	Ön Onay
İlk Kurulum Desteği (cep depoların ve bu ağın işletilmesine yönelik kurulum, destek, bakım, bilişim sistemleri, teknik donanım ve dekorasyon giderleri, yatırım, ruhsat ve izin giderleri, bunlarla ilgili hukuki danışmanlık giderleri ile YSV kiralınması ve işletilmesi giderleri)	%70	60 milyon	5 yıl	
YLDA'ların işletilmesine ilişkin Kira/Ruhsat/Komisyon/Hukuki Danışmanlık Giderleri Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50	24 milyon	5 yıl	
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt dışı)	%50	3 milyon	5 yıl	2 ay
Reklam Tanıtım ve Pazarlama	%50	1 milyon 200 bin	5 yıl	2 ay
İstihdam Desteği	İlk iki yıl %70, diğer yıllar %50 oranında (Maks. 10 kişi)	4 milyon 800 bin (Maks. yıllık kişi başı 600 bin)		
Navlun Borsası Desteği	%60	3 milyon 600 bin		

➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %0,95 düzeyindedir.

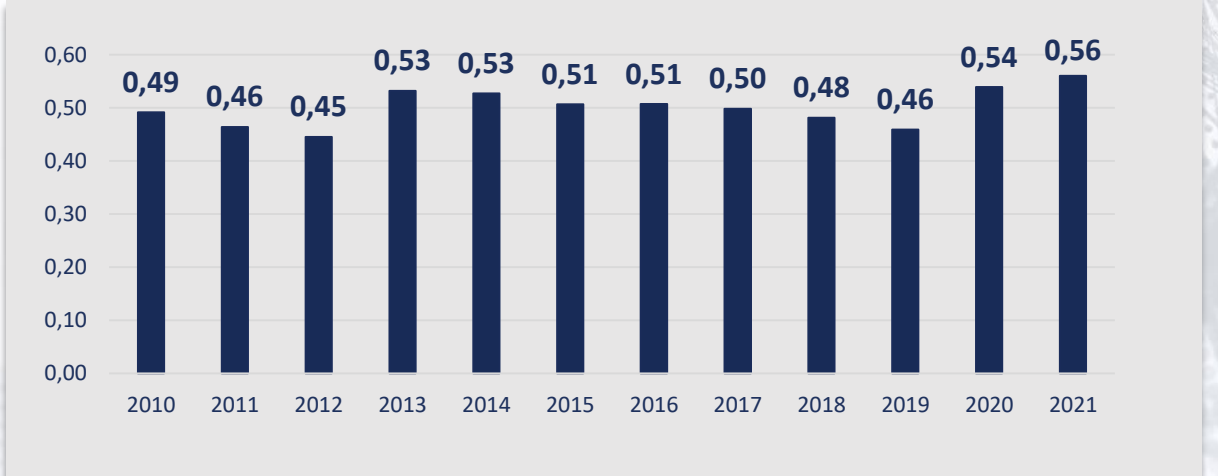
Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

➤ Türkiye'nin 2021 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,56 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Kaynak: TCMB

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Ödemeler Dengesi-Hizmet Kalemleri

Milyon Dolar	Haziran			Ocak-Haziran		
	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
Hizmetler Geliri	4.115	7.646	85,8	19.558	33.051	69,0
Taşımacılık Geliri	1.994	3.481	74,6	9.862	15.598	58,2
Seyahat Geliri	1.161	3.119	168,6	4.579	11.937	160,7
İnşaat Geliri	44	35	-20,5	191	159	-16,8
Sigorta ve Emeklilik	164	173	5,5	1.043	1.039	-0,4
Finansal Hizmetler Geliri	39	55	41,0	323	304	-5,9
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	22	17	-22,7	108	104	-3,7
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	198	208	5,1	1.057	1.213	14,8
Diğer İş Hizmetleri Geliri	248	292	17,7	1.301	1.463	12,5
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	43	36	-16,3	191	173	-9,4
Resmi Hizmetler Geliri	26	48	84,6	148	162	9,5
Milyon Dolar	Haziran			Ocak-Haziran		
	2021	2022	Değişim(%)	2021	2022	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	2.599	3.622	39,4	13.534	18.574	37,2
Taşımacılık Gideri	968	1.635	68,9	5.349	8.717	63,0
Seyahat Gideri	135	391	189,6	492	1.627	230,7
İnşaat Gideri	3	7	133,3	12	31	158,3
Sigorta ve Emeklilik Gideri	205	258	25,9	1.215	1.363	12,2
Finansal Hizmetler Gideri	53	129	143,4	472	836	77,1
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	294	260	-11,6	1.211	1.223	1,0
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	284	223	-21,5	1.399	1.225	-12,4
Diğer İş Hizmetleri Gideri	473	516	9,1	2.462	2.579	4,8
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	23	25	8,7	140	158	12,9
Resmi Hizmetler Gideri	84	125	48,8	426	509	19,5

Kaynak: TCMB

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

Yıl	Proje Sayısı	Ülke Sayısı	Proje Bedeli (\$)	Kümülatif Proje Bedeli (\$)	Ort. Proje Bedeli (\$)
1971-2002	2.426	48	49.750.177.407	49.750.177.407	20.507.081
2003	339	35	6.397.601.656	56.147.779.063	18.871.981
2004	477	36	8.630.027.566	64.777.806.629	18.092.301
2005	452	33	12.918.426.923	77.696.233.553	28.580.591
2006	577	35	22.410.201.125	100.106.434.677	38.839.170
2007	614	45	25.656.344.802	125.762.779.479	41.785.578
2008	667	39	24.685.207.075	150.447.986.554	37.009.306
2009	506	45	20.124.165.813	170.572.152.367	39.771.079
2010	634	50	23.922.947.628	194.495.099.995	37.733.356
2011	561	51	24.432.626.988	218.927.726.983	43.551.920
2012	549	49	31.649.824.190	250.577.551.173	57.649.953
2013	438	50	31.231.567.886	281.809.119.059	71.304.950
2014	360	54	26.650.861.975	308.459.981.033	74.030.172
2015	285	57	23.905.046.948	332.365.027.982	83.877.358
2016	222	56	15.095.810.897	347.460.838.879	67.999.148
2017	334	52	17.640.416.767	365.101.255.646	52.815.619
2018	380	53	22.614.275.036	387.715.530.682	59.511.250
2019	534	45	19.377.022.590	407.092.553.272	36.286.559
2020	366	42	16.173.768.926	423.266.322.197	44.190.625
2021	429	71	30.830.446.052	454.096.768.250	71.865.842
2022	196	30	6.807.054.851	460.903.823.101	34.729.872

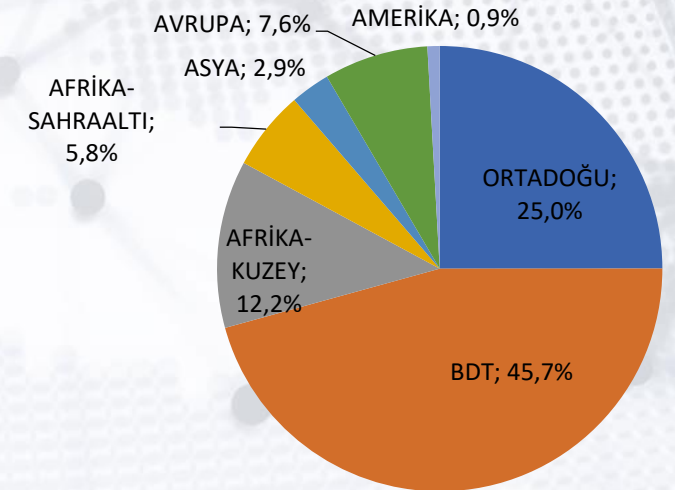
*Ocak-Ağustos

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

- Dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2020 yılında 40 Türk firması vardır.
- Türkiye, bu bakımdan Çin ve ABD'den sonra 3. sırada yer almaktadır.

Sektörün ekonomiye katkıları: Döviz girdisi, ihracata katkı, istihdama katkı, teknoloji transferi, makina parkına etki, dışa açılma sürecine etki.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı
(2022 Ağustos ayı itibarıyla)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

D-YATIRIM ORTAMI

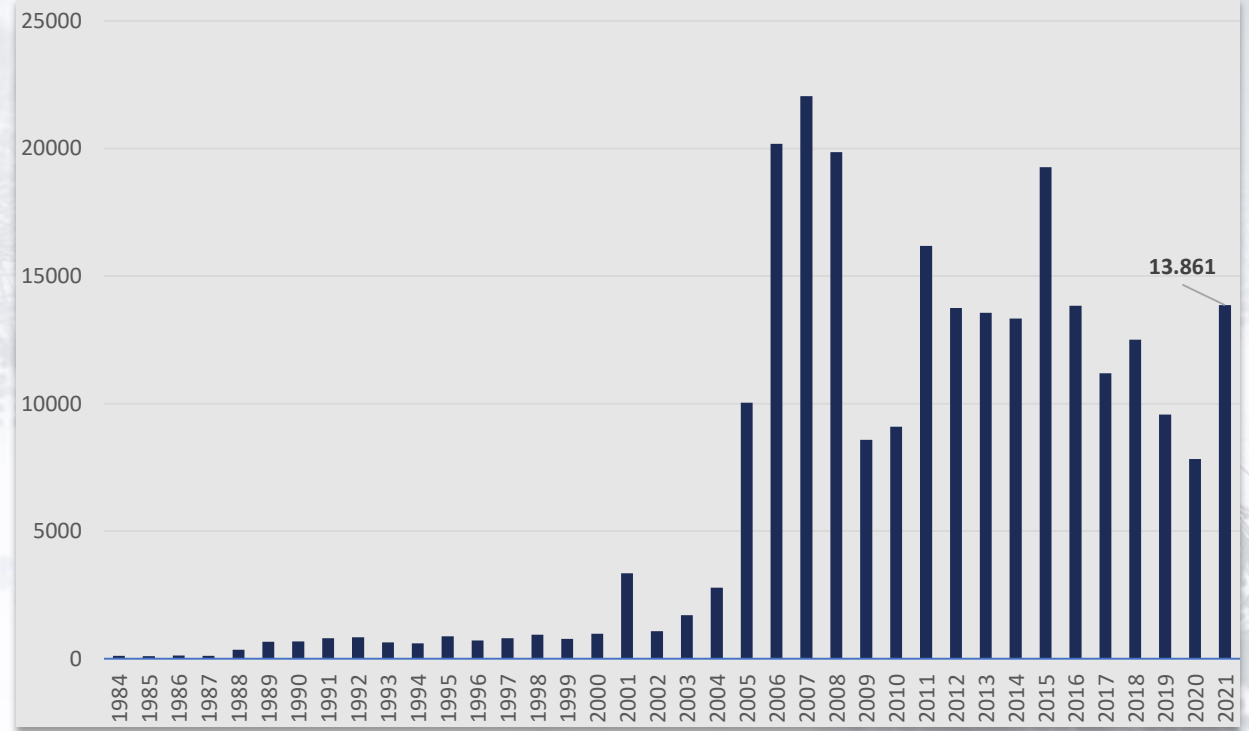
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

1. ABD
2. Almanya
3. Arnavutluk
4. Avusturya
5. Avustralya
6. Azerbaycan
7. BAE
8. Bahreyn
9. Bangladeş
10. Belçika
11. Beyaz Rusya
12. Bosna Hersek
13. Brezilya
14. Bulgaristan
15. Cezayir
16. Çad
17. Çek Cumhuriyeti
18. Çin Halk Cumhuriyeti
19. Danimarka
20. Endonezya
21. Estonya
22. Etiyopya
23. Fas
24. Filipinler
25. Finlandiya
26. Fransa
27. Gambiya
28. Güney Afrika
29. Güney Kore
30. Gürcistan
31. Hindistan
32. Hırvatistan
33. Hollanda
34. İngiltere
35. İran
36. İrlanda
37. İspanya
38. İsrail
39. İsveç
40. İsviçre
41. İtalya
42. Japonya
43. Katar
44. Kazakistan
45. Kırgızistan
46. Kuveyt
47. K.K.T.C.
48. Kanada
49. Kosova
50. Letonya
51. Litvanya
52. Lübnan
53. Lüksemburg
54. Macaristan
55. Makedonya
56. Malezya
57. Mısır
58. Moğolistan
59. Moldova
60. Malta
61. Meksika
62. Norveç
63. Özbekistan
64. Pakistan
65. Polonya
66. Portekiz
67. Romanya
68. Ruanda
69. Rusya
70. S. Arabistan
71. Sırbistan-Karadağ
72. Singapur
73. Slovakya
74. Slovenya
75. Suriye
76. Sudan
77. Tacikistan
78. Tayland
79. Tunus
80. Türkmenistan
81. Ukrayna
82. Umman
83. Ürdün
84. Venezuela
85. Vietnam
86. Yeni Zelanda
87. Yemen
88. Yunanistan

- 1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2021 döneminde kümülatif olarak 239,2 milyar dolara ulaşmıştır.
- Doğrudan yabancı yatırımlarda 2021 yılı Haziran ayında 1.079 milyon dolar giriş yaşanırken 2022 yılı Haziran ayında 1.701 milyon dolar giriş yaşanmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

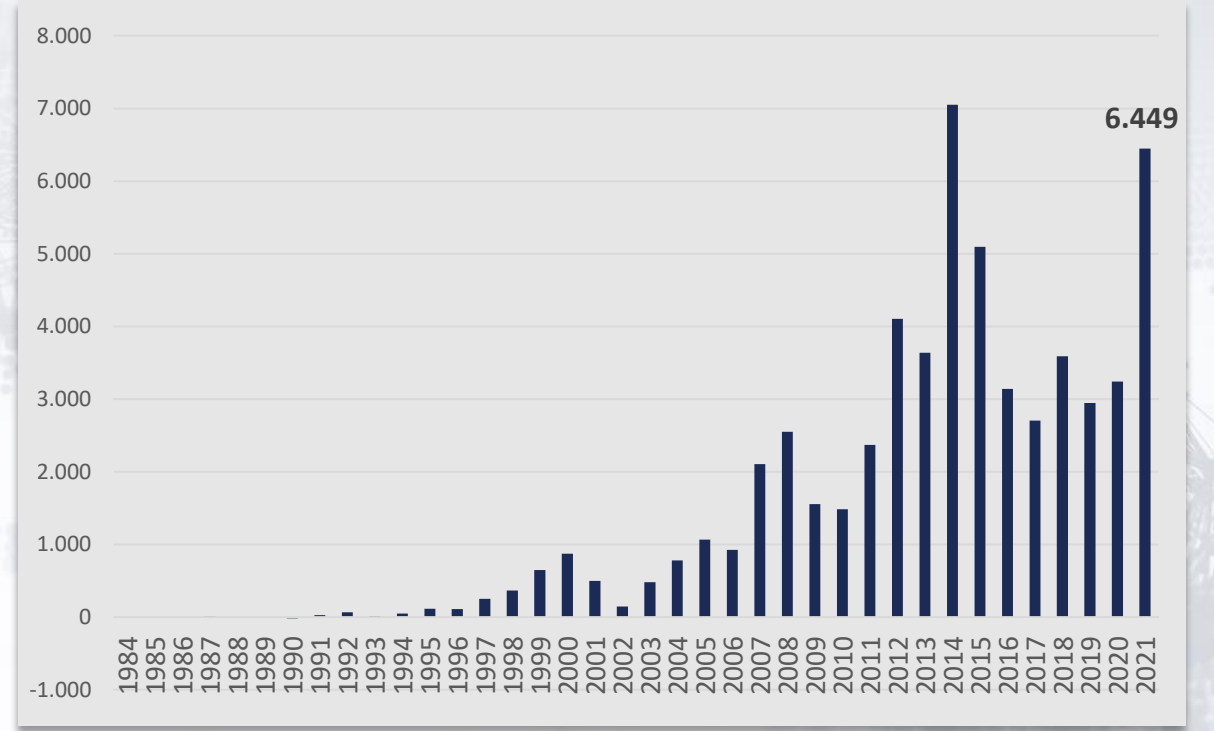

Kaynak: TCMB

- Türk yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003'ten 2021 yılına kadar kümülatif olarak 55,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.
- 2022 yılı Haziran ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %238 artış ile 751 milyon dolar olmuştur.

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar (Milyon ABD Doları)

Kaynak: TCMB

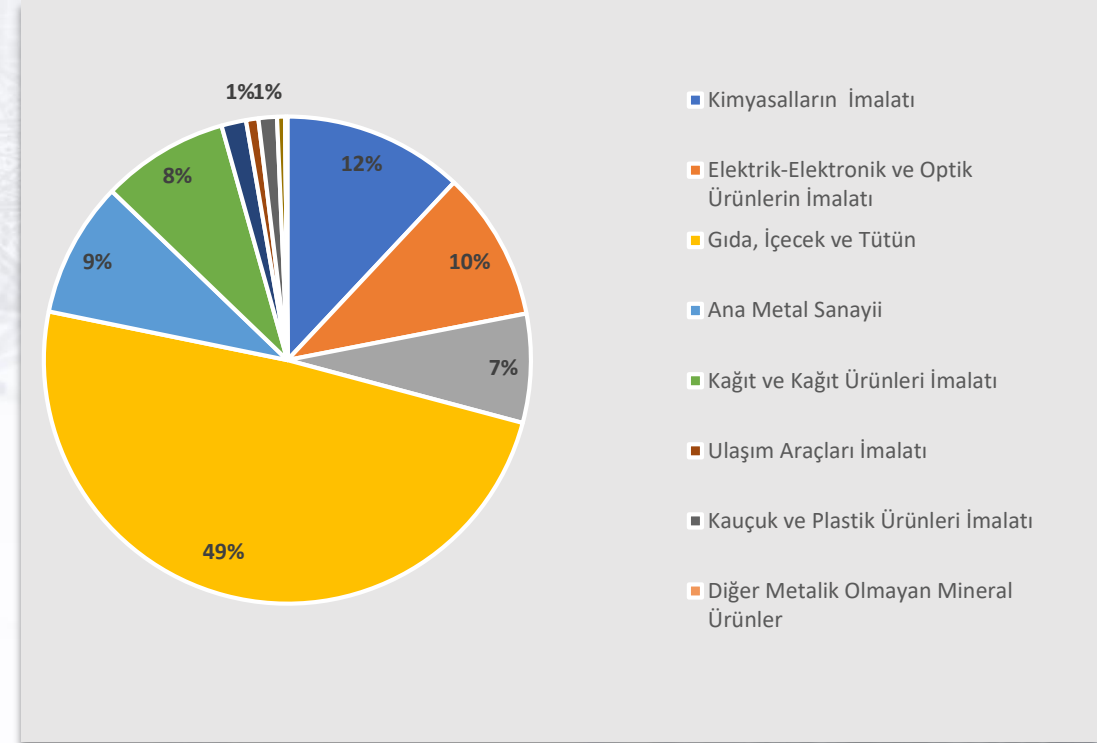

Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı

Milyon Dolar (\$)	Yıllık		Ocak-Haziran	
	2021	2022	2021	2022
TARIM SEKTÖRÜ	21	144	57	16
SINAI SEKTÖRÜ	1.358	1.981	971	861
Madencilik ve taşocakçılığı	133	51	35	57
İmalat	1.172	1.799	858	734
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	52	129	77	70
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	2	1	0
HİZMETLER SEKTÖRÜ	4.412	5.467	1.048	1.515
TOPLAM	5.791	7.592	2.076	2.392

Kaynak: TCMB

İmalat Sanayisinde Alt Sektörlerin Payı (%) (Ocak-Haziran 2022)

Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı

Sıra*	Ülkeler	2021 DDY	2022 DDY	2022 DDY
		(Milyon Dolar)	Haziran (Milyon Dolar)	Ocak-Haziran (Milyon Dolar)
1	Hollanda	1.014	78	337
2	Fransa	135	60	99
3	Almanya	466	31	104
4	Avusturya	103	22	68
5	Lüksemburg	351	21	23
6	İngiltere	1.436	15	59
7	Amerika Birleşik Devletleri	1.180	11	77
8	Rusya	3	10	17
9	Tayvan	52	10	23
10	Singapur	39	8	21
11	İsrail	2	7	10
12	Birleşik Arap Emirlikleri	495	5	18
13	Kuveyt	61	5	20
14	Güney Kore	345	5	9
15	İsviçre	540	4	315
16	Danimarka	3	3	7
17	Malta	3	3	3
18	Japonya	259	3	24
19	İspanya	67	2	9
20	Hong Kong	71	2	8
LİSTE TOPLAMI		6.625	305	1.251
TOPLAM		7.592	501	2.392

Sıralama 2022 Haziran ayına göre dir.

Kaynak: TCMB

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

E-SERBEST BÖLGELER

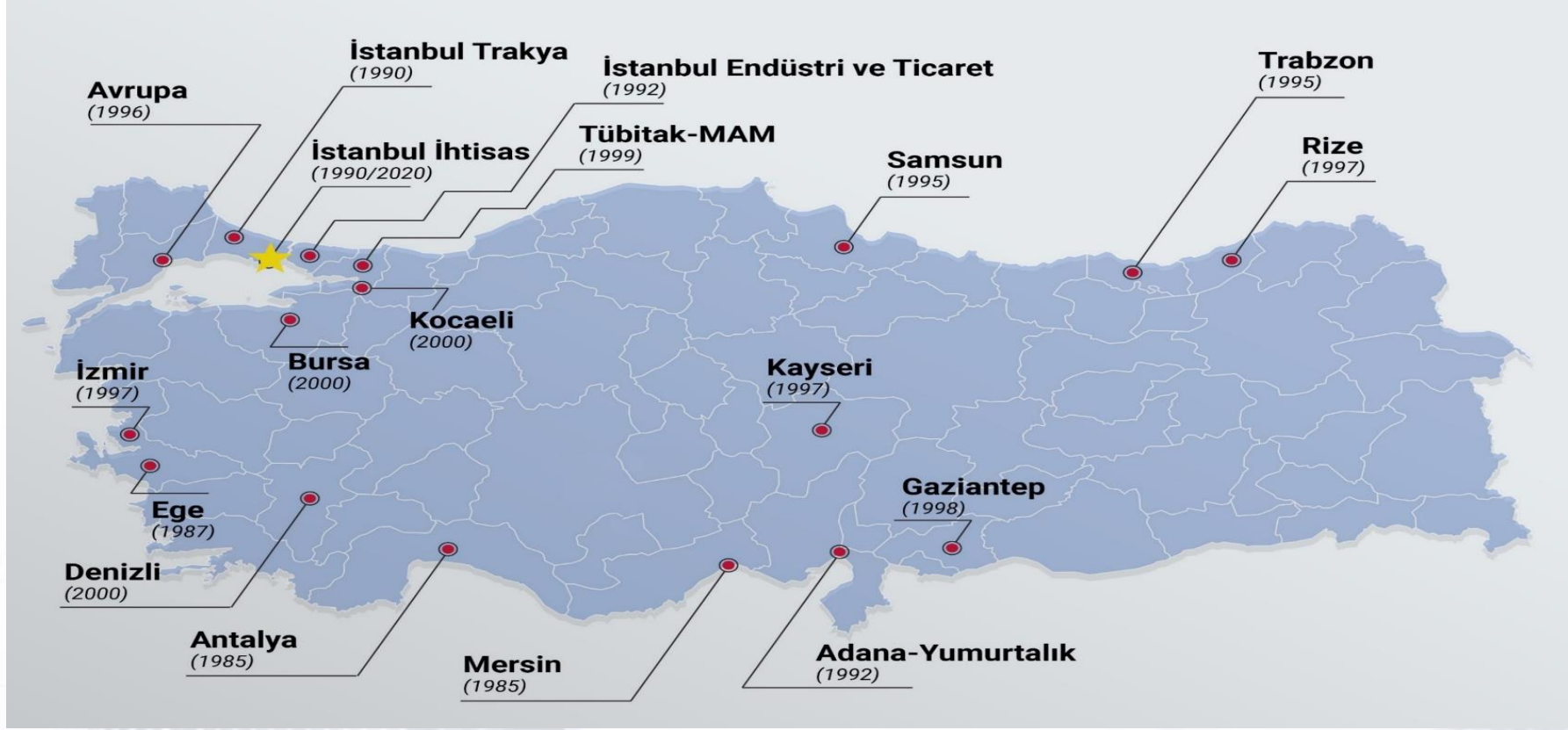

Serbest Bölgelerin Sağladığı Avantajlar

- Üretici Kullanıcılar için Vergi Avantajlarından Yararlanma İmkânı
- Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı
- Kâr Transferi İmkânı
- Ticaret Kolaylığı İmkânı
- Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı
- AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı
- Eşitlik Prensibi
- Zaman Kısıtlaması Bulunmaması
- Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı
- Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı
- Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı
- Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi
- Stratejik Avantaj
- Her Türü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı
- Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı

Serbest Bölgeler

- 18 Serbest Bölgede 2022 yılı Ağustos ayı itibarıyla 88.510 kişilik istihdam sağlanmıştır.
- Batı Anadolu Serbest Bölgesi 08.09.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4482 sayılı Karar ile ilan edilmiş olup; bölgeyi kurup işletmekle yetkilendirilen Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. tarafından bölgenin faaliyete geçirilmesine yönelik altyapı yatırımlarına başlanmıştır.

İhtisas Serbest Bölgeleri

- Ülkemizin Ar&Ge, katma değer ve yüksek teknoloji içerikli mal ve hizmet ihracatı payının artırılması amacıyla Bakanlığımızca İhtisas Serbest Bölgeleri projesi hayata geçirilmiştir.
- Bu kapsamda, 20/02/2020 tarihinde İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi ilan edilmiştir.
- İhtisas Serbest Bölgelerinde 2635 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yazılım ve bilişim sektöründe olgunlaşmış ve ihracata yönelmek isteyen Ar&Ge yoğun, yüksek katma değerli, inovasyon ve teknoloji odaklı yatırımlara daha geniş imkânlar ile istihdam ve kira destekleri sağlanmaktadır.
- Bu bölgelerde yazılım ve bilişim sektörlerinde yapılacak yatırımlar öncelikli yatırım konuları arasına alınmış ve 5. bölge yatırım teşviklerinden yararlanmaları sağlanmıştır.
- Önümüzdeki dönemde de katma değerli ve yüksek teknoloji içeren farklı sektörlerde yeni İhtisas Serbest Bölgeleri'nin hayata geçirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Serbest Bölgelerin Ticaret Hareketleri (Milyon ABD Doları)

Milyon Dolar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yurt içinden Bölgelere	2,887	2,732	2,205	2,125	2,376	2,563	2,665	2,574	3,466
Bölgelerden Yurt dışına	7,701	7,958	7,494	7,041	7,525	8,147	7,978	7,727	9,755
Yurt dışından Bölgelere	7,490	7,059	6,550	5,868	6,404	6,453	5,633	7,028	7,073
Bölgelerden Yurt içine	5,162	4,683	4,012	3,999	4,073	3,766	3,379	4,729	4,325
*TOPLAM TİCARET HACMİ	23,240	22,432	20,261	19,033	20,378	20,929	19,656	22,058	24,618

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

*Ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı

- 2022 yılı Ocak-Ağustos döneminde serbest bölgelerde gerçekleşen ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı 20,8 milyar dolar olmuştur.

Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma

İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi	Hizmet ve Yazılım
Antalya Serbest Bölgesi	Yat İnşa, Medikal
Kocaeli Serbest Bölgesi	Gemi İnşa
Avrupa Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Mersin Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Bursa Serbest Bölgesi	Otomotiv
İzmir Serbest Bölgesi	Deri
TÜBİTAK – MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	AR&GE
Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	Gemi Tamir ve Bakım

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

F- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticari İlişkiler

➤ İkili Ticari İlişkiler

Avrupa, Asya-Pasifik, Avrasya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Sahra Altı Afrika, Amerika

➤ Bölgesel Ticari İlişkiler

AB, EİT, D8, KEİ, İİT, İSEDAK

➤ Çok Taraflı Ticari İlişkiler

DTÖ, G20

Serbest Ticaret Anlaşmamız Olan Ülkeler

1. EFTA (Norveç, İsviçre, İzlanda, Liechtenstein) (1992)
2. İsrail (1997)
3. Makedonya (2000)
4. Bosna Hersek (2003)
5. Filistin (2005)
6. Tunus (2005)
7. Fas (2006)
8. Mısır (2007)
9. Arnavutluk (2008)

10. Gürcistan (2008)
11. Karadağ (2010)
12. Sırbistan (2010)
13. Şili (2011)
14. Güney Kore (2013)
15. Morityus (2013)
16. Malezya (2015)
17. Moldova (2016)
18. Faroe Adaları (2017)

19. Singapur (2017)
20. Kosova (2019)
21. Venezuela (2020)
22. Birleşik Krallık (2021)
23. Pakistan *
24. Katar *
25. Lübnan *
26. Sudan *
27. Ukrayna *

(*) İç onay sürecinde

Serbest Ticaret Anlaşması Müzakeresi Devam Eden Ülkeler

Aktif Müzakereler

1. Japonya
2. Tayland
3. Endonezya
4. Birleşik Arap Emirlikleri

Diğer Müzakereler

1. Meksika
2. Ekvator
3. MERCOSUR
4. Peru
5. Kolombiya
6. Kamerun
7. Körfez İşbirliği Konseyi
8. Cibuti
9. Seyşeller
10. Somali

G-20 Dönem Başkanlığı

- ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.
- G-20 ülkeleri, dünya ekonomisinin %80'ini; küresel ticaretin %75'ini ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini temsil etmektedir.
- G-20 Dönem Başkanlığı her sene bir üye ülke tarafından yürütülmektedir. G-20 Dönem Başkanlığı 2019 yılında Japonya tarafından üstlenilmiştir. 2020 yılında Dönem Başkanlığını Suudi Arabistan yapmıştır. 2021 yılında G-20 Dönem Başkanlığını İtalya yürütmüştür. 2022 yılında ise G-20 Dönem Başkanlığını Endonezya yürütmektedir.

